

SKANSTORGET SOCIAL KONSEKVENSPANALYS OCH BARNKONSEKVENSPANALYS JUNI 2023

Göteborgs
Stad

Skanstorget - Social konsekvensanalys och Barnkonsekvensanalys är framtagen under våren 2023 av Landskapslaget på uppdrag av, och i samverkan med, Göteborgs Stad, juni 2023.

Göteborgs Stad:
Stadsbyggnadsförvaltningen, kundservice, telefon 031-368 19 60
stadsbyggnad@stadsbyggnad.goteborg.se

Landskapslaget:
Ida-Maria Classon Frangos

Bilder, illustrationer och kartor:
Landskapslaget, om inget annat anges.

Landskapslaget AB
Södermalms allé 12-14
118 63 Stockholm
www.landskapslaget.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	5
INTRODUKTION	6
Social hållbarhet	8
Barnrättsperspektivet	10
Planprocessen	12
Vad vill staden?	14
SLUTSATSER	16
NULÄGESBESKRIVNING	18
Kartläggning	20
Skanstorgets sociala historia	24
Konsekvensanalys	26
BESKRIVNING FÖRSLAG	30
Konsekvensanalys	32
ÅTGÄRDSFÖRSLAG MED HANDLINGSPLAN	38
KÄLLOR	40
BILAGA	43

SAMMANFATTNING

GÖTEBORG STADS stadsbyggnadsförvaltning har planuppdrag att pröva lämpligheten för, och möjliggöra för, bostäder, förskola och allmän plats i form av ett torg på Skanstorget i Haga. Planförslaget utgår från det tävlingsförslag som vann markanvisning år 2018.

Under våren 2023 har Landskapslaget, på uppdrag av Göteborg Stad, konsekvensanalyserat samrådsförslaget utifrån stadens process. Analysen utgörs av en nulägesbeskrivning, konsekvensbeskrivning, samt förslag på åtgärder, och presenteras i sin helhet i denna rapport. I detaljplanens planbeskrivning återfinns en sammanfattning. Konsekvensanalysen utgår från utredningsmaterial och den workshop som hölls på förvaltningen under våren 2023.

Skanstorget ligger i Haga, Göteborg, och angränsar till Olivedal och Annedal. Platsens historia sträcker sig från 1600-talet och framåt. Idag är platsen omgärdad av gator i nord, syd och öst, med bilparkering placerad runt en centralt placerad, rund gräsmatta. Parkeringen nyttjas främst av boende i kvarteren runt omkring, och gräsmattan används av hundägare som rastar sina husdjur. Övre Husargatan har utvecklats det senaste decenniet med restauranger och uteserveringar, kulturinstitutioner som Bio Capitol och Atalante finns också här, och tillsammans med gallerier bildas ett stråk söder ut, förbi Sveaplan och mot Linnéplatsen. Området har brist på närmiljöer för barn och det finns ett behov av fler förskolor i stadsdelen.

SKANSTORGET HAR EN KOMPLEX och omväxlande historia som ger avtryck i platsens identitet. Det var här staden befästes och Haga sedan uppfördes på 1600-talet och förnyades under 1800-talets industrialisering och bostadsbrist. Vid denna tid användes Skanstorget som slätteräng och för odling. Själva torget anlades runt sekelskiftet 1900 när stenstaden byggdes ut. Den öppna, flexibla ytan manifesterar fortfarande dynamiken mellan arbetarstadsdelen Haga, stenstaden och Skansen

Kronan. Sedan dess har flera historiska skeenden haft sin utgångspunkt från Skanstorget, särskilt för arbetarrörelsen som hade sitt centrum här innan de flyttade till Järntorget. Sedan saluhallen revs under 1940-talet har torget inte haft någon egentlig utformning och har med tiden kommit att beskrivas som ett permanentat provisorium. Skanstorget ska alltså förstås som en symbol för den större berättelsen om Göteborgs grundande och utveckling, särskilt ur ett socialt perspektiv då platsen huserat händelser drivna av politiska skeenden, militär och från folkrörelser.

ARBETET MED PLANFÖRSLAGET PÅGÅR och flera frågor är ännu inte färdigutredda, det gör att flera frågor inte går att bedöma, utan kan beskrivas som möjligheter, potential eller risker. Planförslaget har en potential att bygga vidare på den historiska identiteten. Bostadskvarteret ansluter till stenstaden i sin utformning, vilket gör att torget fortfarande kommer förmedla en skillnad mellan stenstaden och arbetarstadsdelen Haga. Kvartret bryter också ner platsen som idag är relativt storskalig. Torget har möjlighet att tillföra en ny samlingsplats för de kringboende att identifiera sig med. Det går dock inte att bedöma om torget tillförs identitetsskapande element som tillgängliggör berättelsen om Skanstorget. Och när förslaget tillför kvalitativa och ändamålsenliga miljöer i den lokala kontexten, skapar förslaget få nya värden för staden eller regionen.

UTIFRÅN ANALYSENS SLUTSATSER ger rapporten ett antal förslag på åtgärder. De tre viktigaste går ut på att involvera barn och pedagoger i den fortsatta arbetsprocessen för att tydligare integrera barnets perspektiv i arbetet, att arbeta tillsammans med göteborgarna för att gemensamt bära vidare berättelsen om Skanstorget, samt utreda om det finns möjligheter att skapa plats för icke-kommersiella verksamheter med syfte att tydligare förankra platsen i sin kontext.

INTRODUKTION

GÖTEBORG STADS stadsbyggnadsförvaltning har planuppdrag att pröva lämpligheten för, och möjliggöra för, bostäder, förskola och allmän plats i form av ett torg på Skanstorget i Haga. Planförslaget utgår från det tävlingsförslag som vann markanvisning år 2018.

Göteborgs Stad arbetar för att stärka sociala aspekter och barnperspektivet när nya miljöer utvecklas, detta för att säkerställa en hållbar stadsutveckling. Viktiga förutsättningar för att ge alla göteborgare lika livschanser, i en stad med social sammanhållning, är samspel, och jämlika och väl omhändertagna miljöer. I stadens arbete med stadsutveckling finns en framtagen process för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys. Processen syftar till att belysa olika människors behov, skapa mer kunskap om platsen utifrån det sociala perspektivet och förstå barnrättsperspektivet. Processen bidrar också till ett gemensamt språk och skapar en plattform för samverkan i de sociala frågorna. Arbetet inkluderar olika kompetenser och möjliggör för staden att bearbeta komplexa frågor och

perspektiv. I arbetet ska fem sociala aspekter belysas: sammanhållen stad, samspel, vardagsliv, identitet och hälsa och säkerhet. Till det kommer fem geografiska analysnivåer: byggnad/plats, närmiljö, stadsdel, stad och region. Beroende på projektets art finns det fyra komplexitetsnivåer, och planarbetet för Skanstorget har kategoriserats till komplexitetsnivå 4. Det innebär att planen bedöms påverka ett stort antal människors vardagsliv och har en betydande roll i stadens arbete för minskade skillnader i livsvillkor och hälsa. Nivå 4 berör stora stadsutvecklingsprojekt som påverkar och berör hela staden och regionen.

Under våren 2023 har Landskapslaget, på uppdrag av Göteborgs Stad, konsekvensanalyserat samrådsförslaget utifrån stadens process. Analysen utgörs av en nulägesbeskrivning, konsekvensbeskrivning, samt förslag på åtgärder, och presenteras i sin helhet i denna rapport. I planbeskrivningen återfinns en sammanfattning.

Skanstorgets norra sida sedd från öst. I fonden syns Skansberget med Skansen Kronan, till höger i bild syns fasaderna av kvarteret Grenadiererna som är uppförda under 1850- och 60-talen och är byggnadsminne.

INTRODUKTION SOCIAL HÅLLBARHET

BEGREPPET SOCIAL HÅLLBARHET utgår från de globala målen och är en viktig del i att uppnå målen, sociala aspekter ska tillsammans med ekologiska och ekonomiska aspekter uppnå hållbarhet.

I rapporten Den hala tvålen (Finansdepartementet 2021), som bland annat är en kartläggning av vad planeringsaktörer i Sverige gör för att främja social hållbarhet, konstateras att social hållbarhet är ett kontextuellt och dynamiskt begrepp som kan ändra betydelse beroende på sammanhang. Beroende på aktör och på vilka förutsättningar som råder kan begreppet därför ges olika betydelser. För att uppnå satta hållbarhetsmål är det därför viktigt att skapa förståelse utifrån den egna verksamhetens möjligheter att främja social hållbarhet och vilka effekter verksamhetens uppdrag har.

Barron & Gauntlett (2002) har i ett projekt relaterat till indikatorer för social hållbarhet och bostäder i västra Australien skrivit: ”Social hållbarhet inträffar när formella och informella system, strukturer, processer och relationer aktivt stöder nuvarande

och framtida samhällens möjlighet att skapa hälsosamma och livskraftiga samhällen. Socialt hållbara samhällen präglas av rättvisa, mångfald, sammankoppling, demokrati och erbjuder en god livskvalitet.” En definition som ringar in komplexiteten i vad de sociala aspekterna av stadsbyggnad innebär.

Ytterligare en aspekt av social hållbarhet är att det lägger en mänsklig aspekt till uppdraget och påminner om för vem och vilka arbetet utförs. Att fysisk planering och stadsutveckling förankras hos olika grupper ger legitimitet och stärker demokratiska värden. Idag är social hållbarhet ett buzzword som används i många olika sammanhang och ibland utan att det definieras ytterligare.

Filosofen Lena Halldenius menar att det är lätt att i sökandet efter konsensus tömma begrepp som social hållbarhet och mänskliga rättigheter på mening, det är svårt för någon att vara emot social hållbarhet. Begreppet social hållbarhet tillför dock ytterligare en dimension till tidigare använda begrepp som lika villkor, mänskliga rättigheter och jämlikhet,

vilket är tidsaspekten. Att främja social hållbarhet är därför att *säkerställa att dessa värden uppnås över tid* (Arwidsson Talks, 2021).

Arbetet med social hållbarhet i fysisk planering och stadsutveckling lägger dessutom till en rumslig aspekt, fysiska strukturer kan både utformas för att främja social hållbarhet och vara ett hinder för den samma. I Dela(d) stad (Legeby, Berghauser Pont & Marcus 2015) konstateras att städer har en viktig funktion att överbrygga avstånd, både i tid och i rum:

”Beroende på hur staden är strukturerad och hänger samman som ett fysiskt nätverk skapas också relationer mellan olika resurser – exempelvis mellan stadens invånare – men det fysiska nätverket skapar också olika grader av tillgänglighet till olika typer av urbana resurser såsom service, arbetsplatser och rekreation.” Den byggda miljön kan både skapa närhet och avstånd, vilket inte bara handlar om geografiskt avstånd, genom stadsrumsanalyser kan det påvisas hur rumsliga nätverk skapar samband och

relationer platser emellan. Legeby, Berghauser Pont och Marcus menar därmed att stadsbyggandet är en mycket konkret form av resursfördelning i staden. Kartläggning och analys av rumslighet utgör en hörnsten i förståelsen för vad social hållbarhet i fysisk planering innebär.

INTRODUKTION BARNRÄTTSPERSPEKTIVET

BARNPERSPEKTIVET INNEBÄR att vuxnas perspektiv på barn har lyfts och beaktats i arbetet, barnets perspektiv innebär att barn har fått ge uttryck för sina behov, krav och önsknings. Tillsammans utgör dessa perspektiv barnrättsperspektivet. Alla mellan 0-18 år är barn, gruppen är därför stor och heterogen med många olika typer av behov.

VAD VILL BARN OCH UNGA?

Barn är en heterogen grupp och för att kunna planera städer och platser med rätt förutsättningar som främjar goda boendemiljöer för barn och unga behöver vi förstå olika grupper av barn och deras respektive förutsättningar och villkor. Att göra en konsekvensanalys med barnrättsperspektiv är ett sätt att lyfta barns intressen och röster som annars har svårt att komma till tals i planprocessen.

VARDAGENS UTEMILJÖER

Forskning har visat att stadens utemiljöer är viktiga platser för barn och unga, eftersom de är platser som ger spelrum för lust, spänning och nyfikenhet. Vardagens utemiljöer ger utvecklingsmöjligheter för barn och unga och ska betraktas som arenor som de ska kunna tillgodogöra sig och upptäcka i sin egen takt. Olsson skriver i faktabladet Leken natur (2008) att utemiljön ska ”locka till utmaningar, lek och uppmuntra och tillåta unga och barn att utforma och skapa platser och aktiviteter på deras egna villkor”.

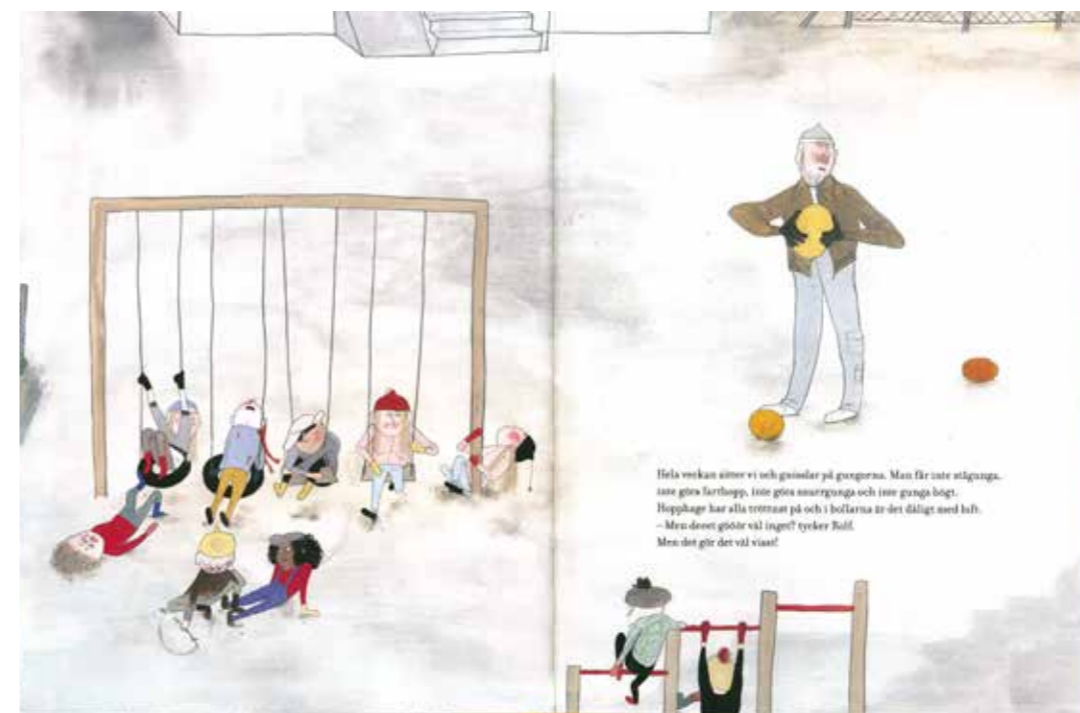
Boverket (2015) har utifrån stadsbyggnadsforsk-

ning sammanfattat vad en god utemiljö innebär. De anser att en miljö där barn och unga har tillgång till fysiska utmaningar, rörelsefrihet och tillgängliga mötesplatser utgör en god utemiljö. Det ska vara en miljö som uppmuntrar både till spontan och programmerad lek samt en miljö som ger möjlighet för barn och unga att skapa och forma sina egna platser och aktiviteter.

Förutsättningar för att uppnå en god utemiljö för barn och unga är till stor del att planera för tillräckligt med friyta för varierande lek och utevistelse på eller i närheten av tomter som ska bebyggas med bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan liknande verksamhet (Boverket 2015). Förutsättningar för att uppnå kvalitativa vardagliga utemiljöer handlar om att forma utemiljöer som upplevs trygga av barn och unga. Detta är väsentligt för att såväl yngre som äldre barn ska nyttja platserna.

RÖRELSE OCH LEK

En stor del av barn och ungas fysiska aktivitet får de i sitt vardagsliv genom att ta sig mellan olika målpunkter och genom lek. Boverket (2015) har konstaterat att utemiljö i direkt anslutning till skola eller förskola kan ge en tredjedel av barns dagliga behov av fysisk aktivitet. Om barnen är beroende av vuxna för att ta sig till sin lek miljö riskerar detta att dra ned aktivitetsnivån kraftigt (Boverket 2015). Därför är förskole- och skolgårdars storlek, liksom säkra och tillgängliga gång-

Hela veckan ämnar vi och gås på gatorna. Man får inte stiga upp, inte gå fort, inte gå långt, inte gå snett och inte gå högt. Hoppade har alla tröttnat på och i bollarna är det dåligt med luft. – Men de gör väl inget? tycker Rolf. – Men det gör det väl visst!

I boken Gropen illustrerar Emma Adbåge barns förutsättningar till lek, och hur barnens behov ibland krockar med vuxnas bild av vad som är bra för barn. Ett exempel på när barnets perspektiv och barnperspektivet inte går stick i stäv.

och cykelvägar dit, väsentliga för att barns dagliga fysiska behov ska tillgodoses.

Den fysiska aktiviteten är nödvändig för barnen och har stor betydelse för deras kroppsuppfattning, psykosociala och motoriska utveckling, samt kognitiva förmåga. Barnen utvecklar genom leken sin fantasi och i samspel med andra barn lär de sig sociala regler (Grahn 1997). Det är framför allt genom leken som barn skapar förståelse, tolkar och finner kunskap om världen omkring dem. Leken kan även ge möjlighet till mental återhämtning och ökat välbefinnande (Boverket 2015).

Vad är det då som lockar barn att börja leka? Det ska finnas möjlighet till nya upptäckter, stora ytor, lösa föremål och spännande krypin. Det är i en sådan miljö som barn kan få utlopp för sin kreativitet och fantasi. Forskning har visat att det är den fria leken utomhus i skog och naturmark som framför allt påverkar barn positivt på många sätt (Joelsson 2017). Studier av gröna utemiljöer och barn visar också att den fria leken underlättar samspelet mellan barn av olika ålder, kön och eventuella funktionsnedsättningar.

AKTIVITET I LIKA ÅLDRAR

Stadsbyggnadsforskning med fokus på att involvera barn och unga i stadsutvecklingsprojekt har visat att barn och ungas behov och krav på sin utemiljö skiljer sig åt. Olika brukare har olika krav, behov och möjligheter, och i takt med åldern utvidgas successivt utforskandet av den fysiska om-

givningen (Boverket 2015). För att skapa en god bebyggd miljö för barn och unga behövs alltså en variation i storlek och innehåll av platser samt goda kommunikationer till platser längre bort. Yngre barn rör sig i närheten av hemmet, till exempel på bostadsgården. Barn i förskoleåldern är känsliga för trafikbarriärer och leker helst på lekplatser eller grönytor nära hemmet. Inspirerande och utforskande närmiljöer är därför viktiga för yngre barn.

När barnen når låg- och mellanstadieåldern rör de sig allt längre bort och deltar ofta i aktiviteter som ställer krav på mer varierade utemiljöer (Boverket 2015). I den här åldern är det viktigt för barnen att kunna vara tillräckligt långt borta för att vara utom synhåll från föräldrarna men ändå tillräckligt nära för att få tillåtelse att gå till platsen. Det är även viktigt med sociala mötesplatser och ju äldre barnen blir desto mer bygger deras utevistelse på att det finns attraktiva mötesplatser utanför hemmet som de kan skapa hemhörighet till.

Ungdomars användning och upplevelse av stadens uterum skiljer sig från de yngre barnens. De är oftast mycket rörliga och kan ta sig långa sträckor från hemmet för att söka efter både folkliv och avskildhet. Ju äldre ungdomarna blir desto större yta av stadsmiljön tas i besittning (de Laval 2015).

INTRODUKTION PLANPROCESSEN

SKANSTORGET

GÖTEBORG STAD stadsbyggnadsförvaltning håller på att ta fram ett förslag till detaljplan för Skanstorget i Haga, Göteborg. Sedan 1960-talet har det funnits olika planer på att bebygga området men inget har hittills förverkligats. 2009 påbörjade staden arbetet med ett planprogram med syfte att undersöka möjligheten till kompletterande bostadsbebyggelse med verksamheter i bottenvåning för att bidra till ett livfullt torg på platsen. Inriktningen var ett bilfritt torg med nedgrävt parkeringsgarage, dels för att ersätta befintliga parkeringsplatser på torget, dels för tillkommande verksamheter och bostäders behov. Under 2017 beslutade byggnadsnämnden att avsluta arbetet med planprogram, men utfört arbete skulle fortsätta ligga till grund för ett kommande planarbete. Förvaltningen har sedan 2017 ett beslut från byggnadsnämnden att i en planprocess utreda möjligheten till bostäder, förskola och torg på platsen. 2018 genomförde fastighetsförvaltningen en markanvisningstävling där Ernst Rosén AB vann med sitt förslag Haga hjärta Linné, framtaget av Okidoki arkitekter.

Tävlingsförslaget har sedan varit utgångspunkten i stadsbyggnadsförvaltningens fortsatta arbete. I maj 2021 beslutade Länsstyrelsen dock att lämna negativt planeringsbesked vad gäller riksintresse för kulturmiljö då de ansåg att planen riskerar att medföra påtaglig skada på riksintresset och att förslaget inte kan accepteras i sin nuvarande utformning. Sedan dess har kommunen arbetat vidare med en anpassning av förslaget.

Socialkonsekvensanalysen och barnkonsekvensanalysen, SKA och BKA, är en del av planprocessen

och konsekvensbedömer det anpassade förslaget till detaljplan. Arbetet följer stadens process för SKA och BKA och anpassar den för projektet, där frågor om kulturmiljö och riksintresse är styrande för vad som är möjligt att göra.

I maj 2023 hölls en workshop med stadens projektgrupp och konsultteam där konsekvenserna för nuläget och förslaget analyserades utifrån stadens analysmatris. På workshopen fanns representanter för kulturförvaltningen, förskoleförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, stadsfastighetsförvaltningen, exploateringsförvaltningen, konsulter för trafik och allmän plats, samt Ernst Roséns arkitekter. Stadsmiljöförvaltningen var inbjuden men hade inte möjlighet att delta, socialförvaltningen har gett input via mejl. Resultatet från workshopen ligger till grund för socialkonsekvens- och barnkonsekvensanalyserna i den här rapporten och finns med som bilaga till dokumentet.

Staden har kategoriserat detaljplan för Skanstorget som komplexitetsnivå 4, den högsta av fyra nivåer. Det innebär att projektet är relevant, och har konsekvenser på lokal till regional nivå och att dialog ska utföras i samband med SKA/BKA-processen. Fram till samråd har inga särskilda dialogaktiviteter utförts under detaljplaneprocessen, istället ger denna rapport förslag på hur staden och fastighetsutvecklaren bör gå vidare tillsammans med de invånare och verksamheter som berörs av förslaget.

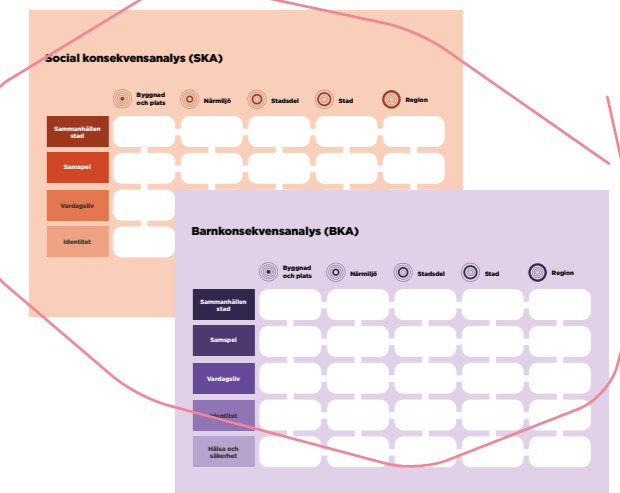
Stadens process för arbetet presenteras på sidan bredvid.

Till höger syns stadens process för hur SKA och BKA är del av planprocessen. För vidare läsning finns skrifterna BKA barn och unga i fokus, och SKA människor i fokus. Där presenteras också de sociala aspekterna närmre.

BKA OCH SKA I PLANPROCESSEN

Här är processen vid rapportens framtagande.

SOCIALA ASPEKTER

Enligt modellen analyseras platsen och planförslaget utifrån de fem sociala aspekterna. Varje aspekt analyseras också utifrån fem geografiska analysnivåer: byggnad och plats, närmiljö, stadsdel, stad och region.

SAMMANHÅLLEN STAD	SAMSPEL	VARDAGSLIV	IDENTITET	HÄLSA OCH SÄKERHET
Barriärer	Platser för möten	Tillgång och tillgänglighet social & annan service	Boende & bebyggelsemiljö	Trafikmiljö
Kopplingar, samband	Lek & lärande	Skola och förskola	Förankring	Barnperspektiv & barns perspektiv
Variation/blandning	Rekreation	Kultur och idrott	Kulturarv & miljö	Buller
Rörelsemönster	Idrott	Kollektivtrafik	Variation	Trygghet
Segregation	Geografisk rörlighet	Platser för lek & rekreation	Tillhörighet	Folkhälsa
Trygghet	Stråk	Rörelsefrihet	Medskapande	
Social polarisering	Trygghet		Kontinuitet	
	Delaktighet		Trygghet	

INTRODUKTION VAD VILL STADEN?

GÖTEBORG STADS ÖVERSIKTSPLAN

Stadens strategiska planering styrs av översiktsplanen. I översiktsplanen regleras hur stadens mark och vatten ska användas och därmed hur den fysiska planeringen ska bidra till att nå stadens mål.

Skanstorget ingår i det område i innerstaden som kallas stenstaden och Haga är en del av riksintresset för kulturmiljö. Översiktsplanens inriktning är att Göteborgs fortsatta utbyggnad framför allt kommer att ske inom detta sammanhängande stadsområde. Främst pekar översiktsplanen ut omvandling av tidigare hamn- och industriområden och överdimensionerad infrastruktur för utbyggnad, men kompletteringsbebyggelse inom redan byggda stadsdelar är också del av stadens utvecklingsstrategi.

Översiktsplanen bygger på tre strategier: nära, sammanhållen och robust stad. Aspekter av social hållbarhet finns i flera delar av dessa. Nedan listas de delar av strategierna som är relevanta för att uppnå social hållbarhet.

Nära stad

2. Skapa god balans mellan olika funktioner
3. Skapa fler tillgängliga parker, naturområden och offentliga platser
4. Förtäta för att höja kvaliteter och hushålla med resurser

Sammanhållen stad

7. Planera för variation
8. Viktiga mötesplatser och offentliga rum ska bevaras och nya tillskapas

Robust stad

9. Delaktighet och öppenhet ska prägla planeringsprocesserna

12. Planera för ett mångsidigt och diversifierat näringsliv

13. Värna och stärka stadens identitet

TRE PRECISERINGAR AV ÖVERSIKTSPLANEN

Till översiktsplanen hör tre preciseringar, Göteborgs grönsplan, Trafikstrategi för nära storstad och Riktlinjer i planering för handel.

GRÖNPLANEN HAR TRE MÅL, ekologiskt mål, socialt mål och ekonomiskt mål. Det sociala målet syftar till att staden ska utveckla varierade, jämlika och hälsosamma livsmiljöer. Göteborgs parker och stadsrum ska bidra till att alla göteborgare känner tillhörighet till staden och de ska fungera för möten på lika villkor och skapa samspel och samhörighet. Att skapa tydliga platser i det offentliga ska bjuda in till användning och göra det lättare att mötas och orientera sig.

Platsers identitet är viktiga att stärka och att till exempel öka orienterbarhet i stadsrum och parker kan bidra till detta, unika kulturmiljöer bidrar till att stärka identiteten och skapar stadskvaliteter. Offentliga platser ska också skapa möjligheter till rörelse och bidra till öka folkhälsa, särskilt viktigt är detta för barn och unga.

I en växande stad är det en utmaning att säkerställa ytor för detta när konkurrensen om mark ökar, målet är att kunna planera för goda utemiljöer nära förskolor, skolor, fritidshem och bostäder.

TRAFIKSTRATEGINS TRE HUVUDMÅL är *resor* – att skapa ett lättillgängligt regioncentrum, *stadsrum* – att bidra till mer attraktiva stadsmiljöer, samt *gods-transporter* – att bidra till att befästa Göteborg som Nordens logistikcentrum. Målet att bidra till mer

attraktiva stadsmiljöer innebär att ge gående och cyklister förtur och anpassa hastigheter efter i första hand gående, omdisponera gaturummet och skapa mer yta där människor vill vistas och röra sig, samt att skapa ett mer finmaskigt och sammanhängande gatunät utan barriärer.

RIKTLINJER I PLANERINGEN FÖR HANDEL menar att framgångsfaktorer för handel är när den placeras i samband med bostäder, arbetsplatser, kollektivtrafik och fler verksamheter än just handel som drar människor till platsen. Kultur, restauranger och service är alla viktiga komponenter för att skapa flöden av kunder till en plats.

DET LOKALA UTVECKLINGSPROGRAMMET, LUP, 2020-2024, har antagits av den dåvarande stadsdelsnämnden. Stadsdelsförvaltningen har tagit fram en ny stadsdelsrapport som publiceras efter sommaren 2023.

Det lokala utvecklingsprogrammet anger fyra prioriteringar för Majorna – Linnés utveckling.

1. Väv samman alla livets delar
2. Låt grönskan knyta samman staden
3. Bygg vidare på det lokala engagemanget
4. Inom ekologins gränser

Inom stadsdelen ska det vara möjligt att leva utan bil och kollektivtrafik, cykel och gång ska vara självklara val för att nå service och målpunkter inom och utanför stadsdelen. Den blandade staden skapar närhet till målpunkter och bostäder, olika upplåtelseformer, funktioner och platser skapar samspel och gör att många kan känna tillhörighet till staden. Grönskan ska vara en nyckel för att knyta samman staden, inom stadsdelen ska de grönområden invånarna behöver finnas och det ska vara en jämlik tillgång till dessa vad gäller tillgänglighet och möjlighet att använda dom. Programmet konstaterar att det finns en brist på bostadsnära grönska. Grönområden ska också fungera integrerande mellan människor, platser ska utformas för att olika människor ska kunna vistas där utan krav på socialisering, vilket skapar möjlighet till samspel och integration när människor ser varandra och förhåller sig till varandra.

Utveckling ska också bygga vidare på det lokala engagemanget. Kulturmiljö verkar identitetsskapande, när gammalt och nytt får finnas sida vid sida finns det möjligheter för människors platsidentiteter att växa med stadsdelen.

SLUTSATSER

Här presenteras de fyra viktigaste slutsatserna av socialkonsekvensanalysen och barnkonsekvensanalysen. Slutsatserna är gjorda ur det som framkommit i konsekvensanalyserna, och speglar platsens mångfaceterade och brokiga karaktär. Den fullständiga analysen är redovisad under respektive kapitel för nuläge och förslag.

SKANSTORGETS NULÄGE OCH FÖRSLAGET FÖRSTÅS FRÄMST GENOM PLATSENS IDENTITET

I både nuläget och förslaget uppdragas en motsättning mellan vad som sker på platsen och i närmiljön, och vad som sker på stadsdelsnivå och regional nivå. De geografiska analysnivåerna visar på hur platsen har olika förutsättningar på olika skalor och speglar en konflikt om ytor i staden. *Nuläget*, när platsens historia inkluderas, har stora värden i den större skalan. Platsen har en social betydelse för Göteborg, regionen och till och med nationellt då den bär på berättelsen vår gemensamma historia. Detta är identitetsbärande. Ur denna aspekt tillför *förslaget* färre värden.

På en lokal nivå är berättelsen än mer fysiskt närvarande genom Skansen Kronan, Hagas bebyggelse, stenstaden och Skanstorget placering. Torgets nuläge som permanentat provisorium förmedlar platsens historiska värden. Det innebär att platsens nuvarande utformning inte bedöms ge direkta sociala värden, samtidigt som detta provisorium huserar en potential. Möjligheten att läsa av platsens över tid skiftande identiteter, samt roll i staden och Sveriges framväxt, ger ett egenvärde ur ett socialt perspektiv. Här finns idag en friktion mellan behovet att kunna skapa en för dagen fungerande plats, och samtidigt förmedla alla dessa berättelser som platsen bär på.

Förslaget tillför platsen flera värden på en lokal nivå, medan det i en större skala tillför färre. Behovet av en förskola med ändamålsenliga lokaler är stort, det samma gäller ett torg som fungerar för vardagslivet och ger barn en plats för lek och lärande. Förslaget tillför också bostäder i en del av staden där det inte tillförts lägenheter i någon egentlig mening det senaste decennerna. I den större skalan är betydelsen av detta marginell.

SAMSPEL, SAMMANHÅLLEN STAD OCH VARDAGSLIV HAR BÄRING PÅ IDENTITETEN

Detta är en plats för vardagsliv, historiskt, men också idag med hundrastning och boendeparkering. Idag finns det dock få mervärden på platsen. Förslaget har potential att bygga vidare på vardagslivet och bli en del i de boendes närmiljö.

Förslaget medger förutsättningar för samspel och sammanhållning på en lokal nivå, men det finns utmaningar för att uppnå detta på stadsdelsnivå. Det finns potential att lyfta platsens samspel på en stadsdelsnivå och tydligare koppla ihop de föreslagna verksamhetslokalerna och torget till det stråk som går från Haga kyrkoplan via Skanstorget och Sveaplan till Linnéplatsen. Här finns gallerier och kulturverksamheter. Socioekonomiskt bidrar inte förslaget till att tillgängliggöra platsen för en bredare grupp då bostäderna kommer fortsätta vara svåra att efterfråga.

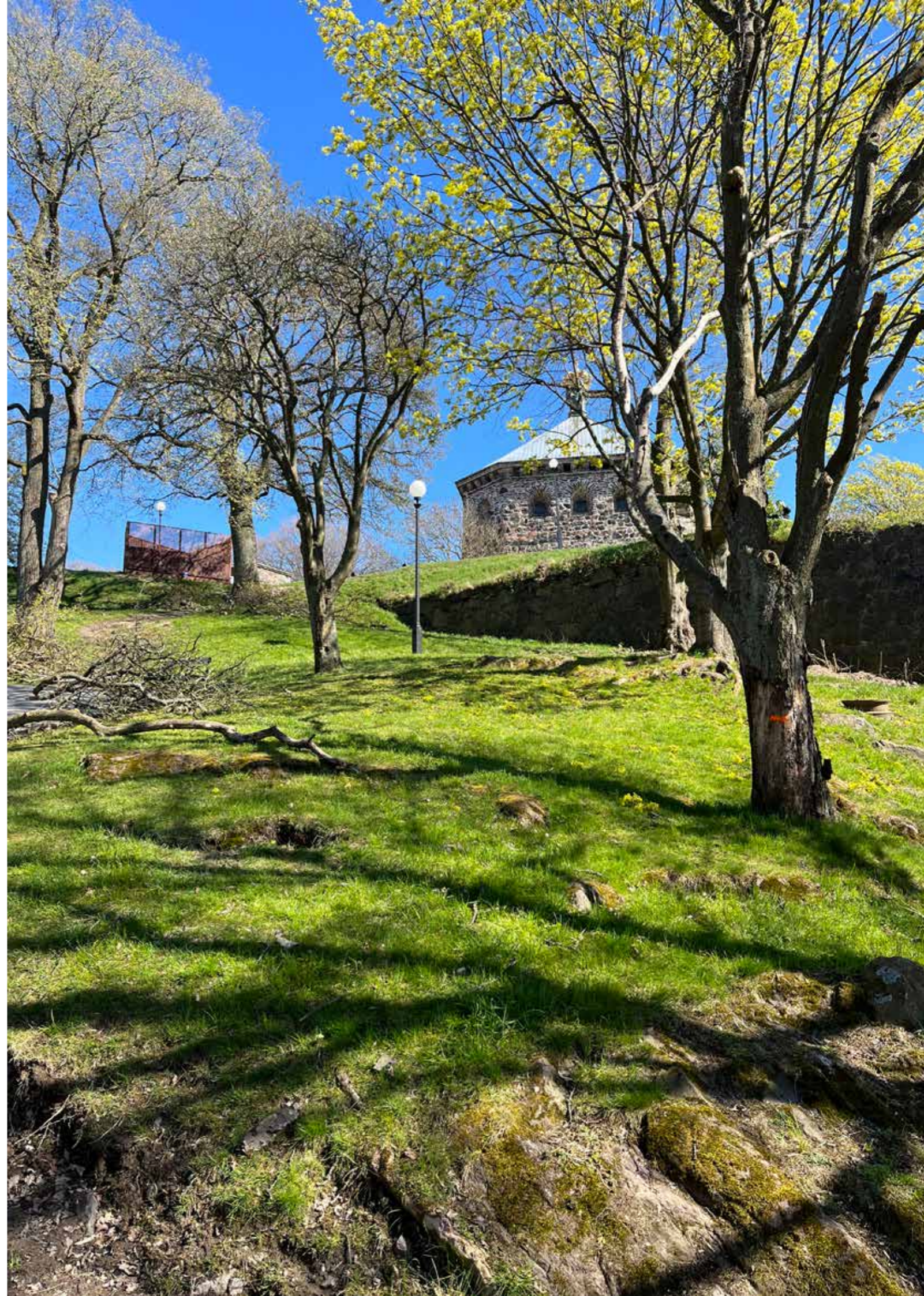
Förslaget medger en torgbildning i en skala som uppmuntrar till interaktion mellan människor. Det går att uppfatta och interagera från torgets olika hörn och från fasad till fasad går det att uppfatta ansikten. Det skapar förutsättningar för samspel på en lokal nivå som inte finns i nuläget, då platsen är svår att tillgodogöra sig på mänsklig skala.

FÖRSLAGET BIDRAR DELVIS TILL ATT MÖTA BEHOVET AV PLATSER FÖR BARN

För barn innebär förslaget att det tillkommer en förskola med ändamålsenliga lokaler. Eftersom det också finns ett behov av platser för barn att leka på har torget en möjlighet att uppfylla detta. Dock brister förslaget då förskolegården är liten. Frågan utreds fortfarande så det går inte att bedöma förskolans lämplighet och hur torgets utformning möter behoven hos barn.

BEDÖMNINGEN MÅSTE FORTSÄTTA FÖR ATT KUNNA FÄRDIGSTÄLLAS

Planprocessen innebär en stor mängd utredningsarbete och att sammanväga en rad olika aspekter. Det innebär att arbete pågår parallellt för att arbeta fram ett förslag. För SKA och BKA innebär det att allt underlag inte funnits att tillgå i det här skedet. Därför bör stadens projektgrupp fortsätta arbetet med social hållbarhet och barnrättsperspektivet i enlighet med stadens processer.

NULÄGESBESKRIVNING

Skanstorget är en plats med många lager. För att förstå platsens utgångsläge beskrivs nuläget utifrån de fysiska förutsättningar som finns, så som placering, användning och funktioner som kollektivtrafik, närliggande verksamheter med mera. För att ytterligare kunna förstå platsen är också Skanstorgets historia beskriven utifrån sociala och vardagliga aspekter, med syfte att förstå hur platsen tidigare har använts och hur det har bidragit till dagens identitet.

Skanstorget ligger mellan Haga, Olivedal/Kommandantsängen och Annedal i centrala Göteborg. Platsens historia sträcker sig från 1600-talet och framåt. Idag är platsen omgärdad av gator i nord, syd och öst, med bilparkering placerad runt en centralt placerad, rund gräsmatta. Parkeringen nyttjas främst av boende i kvarteren runt omkring, och gräsmattan används av hundägare som rastar sina husdjur. I nordöstra hörnet fanns tidigare Skansgrillen, idag en thaikiosk. På torget finns också offentliga toaletter, två entréer till stråk som leder upp till Skansen Kronan och Styr och ställ. Torget är förhållandevis stort, för en enskild människa på platsen är det svårt att uppfatta vilka andra människor som vistas där. En jämförelse med storleken på andra torg i Göteborg finns på nästa sida.

I höjd med Skanstorget möts Sprängkullsgatan med Övre Husargatan, denna gatusträckning är mycket livlig och orsakar bullerstörningar på torget. Ga-

tusektionen har två bussfält, bilfält, samt gång och cykelbanor i båda riktningar. Sträckan är också del av ett huvudcykelstråk. Gatan är därför mycket bred, på varje sida finns en stor rörelse av människor och fotgängare som tar del av verksamhetsutbudet, men det är svårt att uppfatta vad som pågår på andra sidan gatan. Intill finns en illustration av gatans sektion som förklarar skalans.

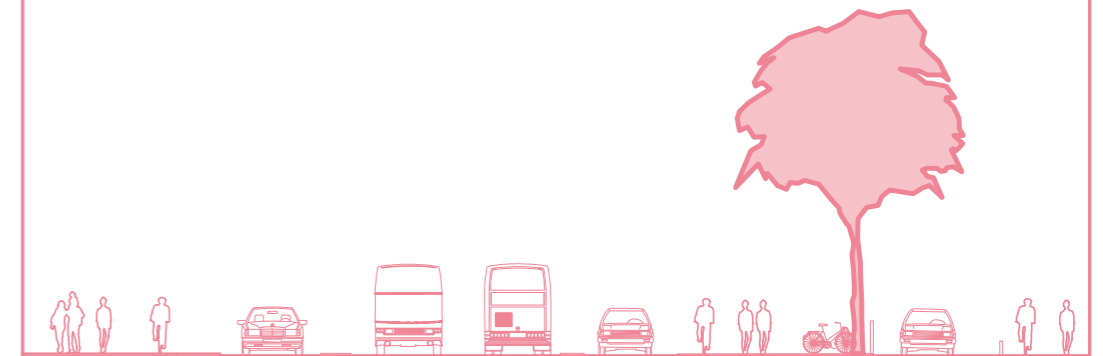
Göteborgs universitets statsvetenskapliga institution ligger alldeles intill torget och Handelshögskolan ligger något kvarter bort. Vid Haga kyrka pågår just nu arbete med en ny station till Västlänken. Övre Husargatan har utvecklats det senaste decenniet med restauranger och uteserveringar, kulturinstitutioner som Bio Capitol och Atalante finns också här, och tillsammans med gallerier bildas ett stråk söder ut förbi Sveaplan och mot Linnéplatsen.

I kartan intill visas var Övre Husargatan kan korsas, vilka spårvagnshållplatser och busshållplatser som ligger nära, vilka stråk som korsar Skanstorget och var entrépunkter till Skansberget finns.

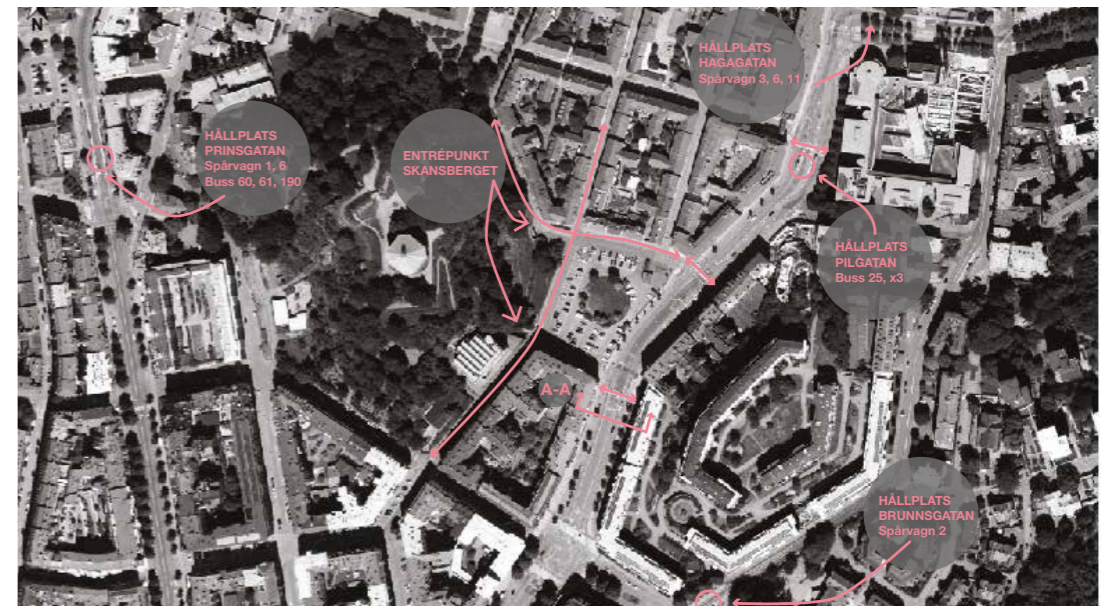
I kartorna på följande sida visas var skolor och förskolor ligger i närområdet. Det finns flera närliggande förskolor, närmsta grundskola är Haga skola. Övriga grundskolor ligger på andra sidan barriärer som Linnégatan och Övre Husargatan. Här visas också var matbutiker, parker och grönområden finns, samt de stadslivsstråk som är utpekade i översiktsplanen.

På kommande sida presenteras mer information om stadsdelen i form av statistik som beskriver förutsättningarna vad gäller utbildningsnivå, inkomster, bostäder och hushållens sammansättning.

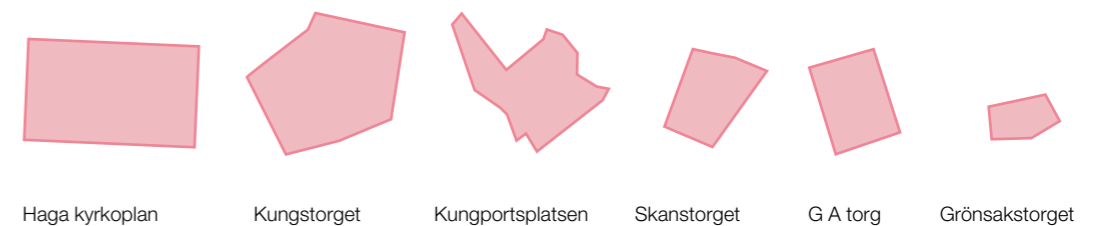
Skiss över Övre Husargatans sektion vid Skanstorget (A-A). Gatusektionen har två bussfält, tre bilfält, och gång- och cykelväg på båda sidor, planteringszon och cykelparkering.

Kartläggning kollektivtrafik, buss- och spårvagnshållplatser och kommande station för Västlänken. Utöver det visas också övergångsställen längs Övre Husargatan, stråk över Skanstorgets och Skansbergets entrépunkter mot torget.

Karaktärer och stroleksjämförelse av några torg i Göteborgs innerstad, ur Underlag och fördjupning, program för Skanstorget.

NULÄGE KARTLÄGGNING

INVÅNARE

Antal invånare: **20 676** (596 841)
Utrikesfödda: **16,9%** (29,1%)

→ Olivedal-Haga-Annedal-Änggården är det enda område i Göteborg som har minskat i antal invånare de senaste fyra åren!

VARAV BARN

andel barn i området: **13,5%** (20,5%)

→ I området finns det behov av förskoleplatser

MEDELÅLDER

→ Enligt statistiken är medelålder högre i området än snittet för hela Göteborg!

INKOMST

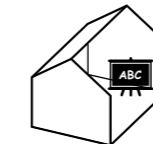

Medelinkomst: **408 500kr** (347 200)
för kvinnor: **358 100kr** (305 200)
för män: **464 400kr** (389 100)

Medelinkomsten är högre för både kvinnor och män än för snittet i Göteborg.

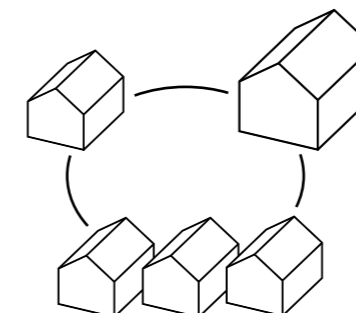
→ Arbetslösheten är mycket lägre än snittet för hela Göteborg: **2,7%** (5,6%)

UTBILDNING

Andel invånare med eftergymnasial utbildning: **51,3%** (38,6%)
för kvinnor: **55,5%** (43,2%)
för män: **47%** (34,2%)

BOSTÄDER

Bostäder Nybyggnation
2011-22: **0st, 0%** (10,8%)
2001-10: 81st, 0,7% (4%)

→ I Olivedal-Haga-Annedal-Änggården har det inte tillkommit några nya bostäder under de senaste 12 åren. Enligt statistiken är området det enda i Göteborg utan någon nybyggnation under de senaste 5 åren (2017-2022)!

Bostäder Ägarkategori
Hyresrätter: **52,4%** (53,8%)
allmännyttiga: 16,7% (25,5%)
övriga: 35,7% (28,4%)

→ Enligt Boplats förmedlas det minst antal bostäder per år i just Haga och Olivedal.

Bostadsrätter: **45,1%** (29,6%)
Äganderätt: **2,5%** (16,6%)

Majorna-Linné har den längsta genomsnittliga kötiden på Boplats. Aktuell kötid på Boplats för området är i snitt 10,4år, vilket är en ökning från föregående år (9,4år, 2022).

HUSHÅLL

En person: **50,1%** (45,4%)
Två personer: **31,3%** (27,3%)
Tre personer eller fler: **18,6%** (27,3%)

→ Över 80% av hushållen i området utgörs av små hushåll med endast en eller två personer.

med barn: **15,2%** (22,9%)
med tre barn eller fler: **1,0%** (3,5%)

→ Enligt statistiken har området lägre andel barn än staden i stort.

Statistiken är hämtad från Göteborgsbladet 2023 och jämför mellanområdet #34 Olivedal-Haga-Annedal-Änggården med hela Göteborgsområdet. Siffrorna gäller för år 2022.

NULÄGE KARTLÄGGNING

Kartläggning av de
 ● förskolor och de
 ● grundskolor som ligger
 närmst Skanstorget. Både
 kommunala och privata
 redovisas.

FÖRSKOLOR

1. Theresias Katolska Montessoriförskola
2. Haga Nygatan 17 förskola
3. Hagabarn
4. Tippen
5. Risåsgatan 7 förskola
6. Leijonsparrés väg 3 förskola
7. Biet
8. Föräldrakooperativet Lönnen
9. Folke Bernadottes gata 4 förskola
10. Spekebergsgatan 3 förskola
11. Göteborgs högre samskola förskola
12. Albotorget 5 förskola
13. Sveagatan 17 förskola
14. Plantagegatan 8-10
15. ABC All About Children
16. Kvinnofolkshögskolans förskola
17. Nordostpassagen 17 förskola
18. Små vänner
19. Lyran

GRUNDSKOLOR

1. Hagaskolan F-5
2. Annedalsskolan F-6
3. Nordhemsskolan F-9
4. Azbuka Lyceum Grundskola F-5
5. Oscar Fredriksskolan F-6
6. Göteborgs Högre samskola

Kartläggning av parker,
 grönområden, lekplatser,
 och matbutiker som ligger
 närmst Skanstorget. I kartan
 redovisas även översikts-
 planens (2020) utpekade
 stadslivsstråk.

- lekplatser
- matbutiker
- ▨ parker och grönområden
- stadslivsstråk

PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN

1. Skansparken (stadsdelspark)
2. Soldaten (bostadsnära park & natur)
3. Segerstedtska parken (bostadsnära park & natur)
4. Fogelbergsparken (bostadsnära park & natur)
5. Haga kyrkoplan (stadsdelspark)
6. Kattedamm (bostadsnära park & natur)
7. Engelska parken (bostadsnära park & natur)
8. Oscar Fredriks lekplats (bostadsnära park & natur)
9. Slottsskogen (stadspark)
10. Landalaberget (bostadsnära park & natur)
11. Masthuggsliden (bostadsnära park & natur)
12. Fjäderborgen (bostadsnära park & natur)
13. Kungsparkstråket (stadspark)
14. Molinsparken (bostadsnära park & natur)
15. Vasaparken (stadspark)
16. Vasa kyrkoplan (bostadsnära park & natur)

MATBUTIKER

1. Ica Nära
2. Hemköp Annedal
3. Hemköp (+ fiskbil)
4. Lidl
5. Hemköp
6. Fram Ekolivs, kooperativ handel
7. Willys hemma
8. Coop
9. Willys hemma
10. Hemköp
11. Willys
12. Coop Landala

NULÄGE SKANSTORGETS SOCIALA HISTORIA

Slätteräng under den tid platsen användes av militären för bete och odling.

Göteborgs första Folkets hus uppfördes i torgets nordvästra hörn. Dock flyttades det redan 1917 till Järntorget.

Skanstorget sett från Skansbergets nordöstra fot. Bilden är tagen på 1970-talet och visar ett äldre landshövdingehus som ska rivas. Vid den här tiden liknar torget dagens Skanstorget.

Bilder kommer från Göteborgs stadsmuseum.

Under tidigt 1900-tal iordningställdes Skansberget som park för lokalbefolkningen. Det beskrivs som ett stort värde att barn fick en plats att leka på istället för det mindre barnvänliga torget. Saluhallen syns till vänster.

Till vänster: Demonstration på Skanstorget någon gång under 1910-talet. Saluhallen syns till höger i bild och till vänster sträcker sig Övre Husargatan söder ut.

Till höger: Folkvimmel vid saluhallen. Kvarter Grenadierens syns i fonden, idag är kvarteret byggnadsminne.

Platsen för Skanstorget har en lång historia som sträcker sig tillbaka till 1600-talet då Göteborg grundades. Platsens historiska lager har bäring på de sociala aspekterna och bidrar till att förstå identitet, samspel, vardagsliv och platsens förutsättningar för sammanhållning. Tillsammans bildar detta en berättelse om historiens och dagens Skanstorget. På detta uppslag beskrivs Skanstorget sociala historia och beskriver hur den har använts över tid.

Skansen Kronan uppfördes under 1600-talet för att befästa Göteborg tillsammans med Skansen Lejonet vid Gullberg. Stadsmuren gick då norr om Haga och idag kan sambandet främst uppfattas från Kaponjärgatan. Öster om skansen, där Skanstorget ligger i dag, anlades ängar där militärens

hästar kunde beta. Under 1600-talets uppfördes också förstaden Haga där de som kunde arbeta utanför stadsgränsen kunde bo, så som till exempel jägare och fiskare. Platsen öster om Skansberget fortsatte att användas för bete men flera trädgårdar anlades också på platsen och i närområdet. En av trädgårdsmästarna, Åke Nilsson, har gett namn åt det berg och bostadskomplex intill Skanstorget som idag heter Nilssonsberg.

Under 1800-talet tog industrialiseringen fart och allt fler sökte sig till städerna, vilket orsakade en stor bostadsbrist i Göteborg. Under denna tid ersattes de enkla träkåkarna som funnits i Haga sedan 1600-talet med den träbebyggelsen som vi idag associerar med stadsdelen. Under den här perioden härjade koleran och området för Kommendantsängen användes även som kolerakyrkogård.

På 1850-talet anlades Övre Husargatan och klöv den befintliga trädgården i två delar, och när stenstaden byggdes ut skapades en plats nedanför berget som kom att nyttjas som torg.

När stadsplanen fastställdes under 1890-talet uppstod protester från grupper som ville bevara Skansen Kronans monumentalitet och motsatte sig att berget skulle skymmas av den nya bebyggelsen. Den nya stenstaden byggdes för en ny samhällsklass som var mer välbärgad och torget utgjorde gränsen mellan Hagas arbetarklass och Olivedals borgarklass. Torget användes för saluhandel och i slutet av 1800-talet uppfördes en rund saluhall som kallades spottkoppens på grund av sitt utseende. Under denna tid iordningställdes också Skansberget som park och har sedan dess varit en målpunkt för göteborgare och särskilt hagabor.

Skanstorgets historia är också sammanflätad med Göteborgs arbetarhistoria. På torget hölls flera demonstrationer och saluhallens trappor användes som talarstol. Arbetarrörelsen, nykterhetsrörelsen och frikyrkorörelsen har alla haft Skanstorget som nav. Vid torgets nordvästra hörn, Skolgatan/Bulteklubbsgatan, uppfördes stadens första Folkets hus, i vilket flera fackföreningar bildades innan det flyttade till Järntorget 1917. Samma år pågick också

brödupproret, tre år in i första världskriget var hungern utbredd och göteborgare demonstrerade längs Risåsgatan och Övre Husargatan. Många socialdemokratiska politiker har dragit storpublik på Skanstorget, till och med efter att saluhallen revs på 1940-talet. Då fanns det planer på att göra en stadsdelspark här. Sedan 1960-talet har det funnits olika planer för torget, dagens utformning tillkom som en temporär lösning men har kommit att beskrivas som ett permanentat provisorium.

Idag är Skanstorget sammanhang delvis ett annat, i de närmsta kvarteren i Haga finns statsvetenskapliga institutionen, Handelshögskolan ligger på andra sidan Sprängkullsgatan och västlänkens station i Haga håller på att byggas.

NULÄGE KONSEKVENSANALYS

På följande sidor beskrivs nuläget utifrån stadens analysmodell för SKA och BKA. Skanstorgets identitet är stark men komplex och tar en överordnad roll ur det sociala perspektivet. Platsens omväxlande historia är en viktig del av identiteten. Dagens Skanstorget är också präglad av vardagsliv, vilket förstärks av torgets läge mellan stadsdelarna. Platsens förutsättningar att skapa samspel och sammanhållning är mer spretigt och ger en blandad bild av vilken roll torget spelar i Göteborg idag. För barns hälsa och säkerhet har platsen flera utmaningar.

SKANSTORGETS IDENTITET ÄR DESS FRÄMSTA KÄNNETECKEN

Platsens *identitet* är komplex och kombinationen av torgets placering nedanför berget, mellan två stadsdelar, och utformningen med bilparkering och den runda gräsmattan ger ett provisoriskt intryck som under decennierna kommit att bli permanent. Trots Skanstorgets identitetslösa utformning och användning finns det en stark identitet som kan härledas till dess långa och omväxlande historia. Den flexibla, öppna ytan har präglat platsen under århundraden och är karaktärsskapande. Placeringen vid Skansbergets fot och mellan stads-

delarna Haga och Olivedal förmedlar platsens historia, även om det kräver en del förkunskap för att kunna ta till sig den då den inte är tillgängliggjord i tillräckligt stor utsträckning.

På stads- och regional nivå är identiteten stark och hänger ihop med berättelsen om Haga och den befästa staden, i det sammanhanget har platsen ett starkt värde av förmedlare av identiteten. På lokal nivå dominerar Skansen Kronan visuellt tillsammans med bilparkeringarna. Platsen har varit, och är fortfarande, en förmedlande zon. Här bands befästningen ihop med Hagas bebyggelse och när torget anlades blev det en zon mellan borgerskapet i Olivedal och arbetarklassen i Haga. Idag präglas platsen av vardagsliv och av att människor passerar platsen, på väg mellan olika stadsdelar.

Skanstorget ska alltså förstås som en symbol för den större berättelsen om Göteborgs grundande och utveckling, särskilt ur ett socialt perspektiv då platsen huserat händelser drivna av politiska skendens, militär och från folkrörelser.

VARDAGSLIV PRÄGLAR PLATSEN

Under lager av identitetsmarkörer följer sig ett *vardagsliv*. Torget har historiskt sett varit till för vardagliga bestyr. Idag är det främst boendeparkering som dominerar platsen och till viss mån en plats för hundrastning, torget är framför allt bostadsnära och har på så sätt en lokal präglighet. Studenter från Göteborgs universitet och Handelshögskolan använder gräsytan för att äta lunch eller ha grupp-

arbete under sommarhalvåret. Även då platsen får anses vara lågkvalitativ.

Att ytan är öppen, och relativt platt, är en kvalitet för innerstaden och närmiljön. Här finns även en offentlig toalett och Styr & Ställ, vilket påverkar intrycket av en offentlig plats. Utöver detta erbjuder Skanstorget inte mycket service idag, men närheten till kollektivtrafik, den kommande Västlänk-stationen vid Haga och matbutiker med mera, göra att platsen integreras i det vardagliga livet i stadsdelen. Nära Skanstorget finns flera förskolor och en grundskola.

I den större skalan, på stads- och regionnivå, har Skanstorget liten eller ingen påverkan på vardagslivet.

Ur barnperspektivet erbjuder Skanstorget få värden för vardagslivet. Det är en plats för bilar som är svårnavigerad för barn, deras kognitiva förmågor gör det svårt att kunna bedöma miljön och kunna röra sig här på ett tryggt sätt. Särskilt gäller detta de yngsta barnen, men även för tonåringar är miljön torftig. I närområdet är det brist på närlek och brist på förskoleplatser. För de barn som inte går på Haga skola innebär det att passera barriärer som Övre Husargatan eller Linnégatan för att ta sig till sin skola dagligen. För barn innebär det en begränsning i sin självständiga rörelse.

SAMSPEL OCH SAMMANHÅLLNING ÄR TVETYDIGT Skanstorgets placering gör att torget fysiskt är en

sammanbindande punkt mellan olika områden i staden. Att torget är så öppet gör också att det visuellt går att uppfatta att man rör sig mellan olika stadsdelar. Själva torget är svårt att korsa, och bilparkeringarna kan upplevas som en barriär. Samtidigt har Övre Husargatan en regional cykelbana och ett kollektivtrafikstråk som passerar precis intill torget. Rörelsestråken är främst styrda till att gå runt eller förbi torget. Torget är också omgärdade av naturliga och skapade barriärer som Skansberget, Nilssonsberg och Övre Husargatan.

Torget få målpunkter, entréerna till Skansberget, är undanskymda och skapar en lite otrygg situation. Det finns inte uppgifter om att platsen skulle vara utmärkande otrygg, men enstaka fall av narkotikahandel har observerats och dungen mot Bul-teklubbsgatan röjdes efter rapporter om missbruk av lustgas.

Stadsdelen är socioekonomiskt segregerad då det är dyrt att efterfråga bostadsrätter här, eller kräver lång kötid på Boplats för att få tillgång till en hyresrätt. Stadsdelen har stadens längsta kötid, som också ökar för varje år.

För staden i stort bidrar Skanstorgets utformning till att tillresande kan uppfatta platsen som svår att tillgodogöra sig. Det finns få element som ger besökare från olika delar av staden förklaringar till hur man ska vistas på platsen. Entréerna till Skansberget är mycket modest annonserade, från Övre Husargatan är det nästan omöjligt att uppfatta var

NULÄGE KONSEKVENSANALYS

de ligger. Det skapar en exkluderande miljö för de som inte känner platsen väl.

Idag förmedlar Skanstorget ett samspel som beskriver sambandet mellan den befästa staden, arbetarstadsdelen Haga, industrialiseringen och stenstaden. På Skanstorget går det att överblicka hur den enklare stadsdelen Haga har byggts upp utanför stadsmuren, men med skydd av skansen, och hur industrialiseringen, här representerad av korsettfabriken, bidrog till stor inflyttning och utbyggandet av stenstaden. Skanstorgets utformning skapar ett fysiskt samspel mellan den historiska bebyggelsen, och att dessa skeenden finns representerade på platsen gör att det finns en ovanlig möjlighet att för de som vistas här att samspela med stadens historia.

Övre Husargatan har de senaste åren utvecklats med fler restauranger och uteserveringar. Här finns också ett galleristråk och kulturinstitutioner som Bio Capitol och Atalante. Stråket sträcker sig från Skanstorget ner mot Sveaplan och i förlängningen till Linnéplatsen. Skanstorget befinner sig utanför den här kontexten men har potential att erbjuda en offentlig plats i det sammanhanget. Särskilt betydelsefullt kan det vara för civilsamhälle och kulturorganisationer.

För barn är platsen än mer otydlig och tillsammans med Skansberget och Övre Husargatan skapas barriärer för barn. I det lokala utvecklingsprogrammet har barn uttryckt att Övre Husargatan är otrygg

medan Kastellgatan är en gatan mer anpassad för barn.

BARNNS HÄLSA OCH SÄKERHET

Haga är ett lågfartsområde, vilket skapar förutsättningar för barn att röra sig på ett tryggt sätt inom området. Även Skansberget erbjuder kuperad naturlek, vilket är en viktig del i barns lek och lärande. I denna miljö finns det goda förutsättningar för barn att utveckla sin motorik och leka fantasilekar. Under vintern finns det möjlighet att åka pulka i slänten mot torget.

Att röra sig mellan områden innebär däremot att passera en rad barriärer, varav de stora gatorna är otrygga ur trafiksynpunkt. Idag erbjuder Skanstorget näst intill ingenting för barn, torget är svårt att röra sig över och det är höga bullernivåer på torget, vilket är mycket negativt ur hälsosynpunkt. Det finns också få ögon på torget, vilket gör att uppsikten över barn är liten. Utan denna vuxennärvaro kan unga uppfatta platsen som otrygg.

BESKRIVNING FÖRSLAG

I följande kapitel konsekvensbedöms planförslaget för Skanstorget. Analysen bygger främst på handlingen Volymstudie och gestaltungsprogram, daterad 20230502. Utöver det har Solstudier daterad 20230425 legat till grund för bedömningen. Eftersom arbetet med att ta fram ett planförslag för Skanstorget är pågående när denna rapport tas fram finns det många frågor som ännu inte kunnat utredas inom planprocessen. Dessa frågor beskrivs på följande sidor som potential eller risk, men huruvida förslaget verkligen utgör en risk eller kvalitet för dessa aspekter har inte kunnat bedömas.

I slutet av rapporten återfinns åtgärdsförslag som ger rekommendationer för vad som bör utredas under den fortsatta processen. Listan blir till hjälp för staden i det kommande arbetet och utgör en rekommendation för vad projektet bör göra för att kunna säkerställa att sociala aspekter och barnrättsperspektivet har tagits om hand.

Förslaget innebär ett torg, en förskola och ett kvarter med bostäder som har verksamheter i botten-

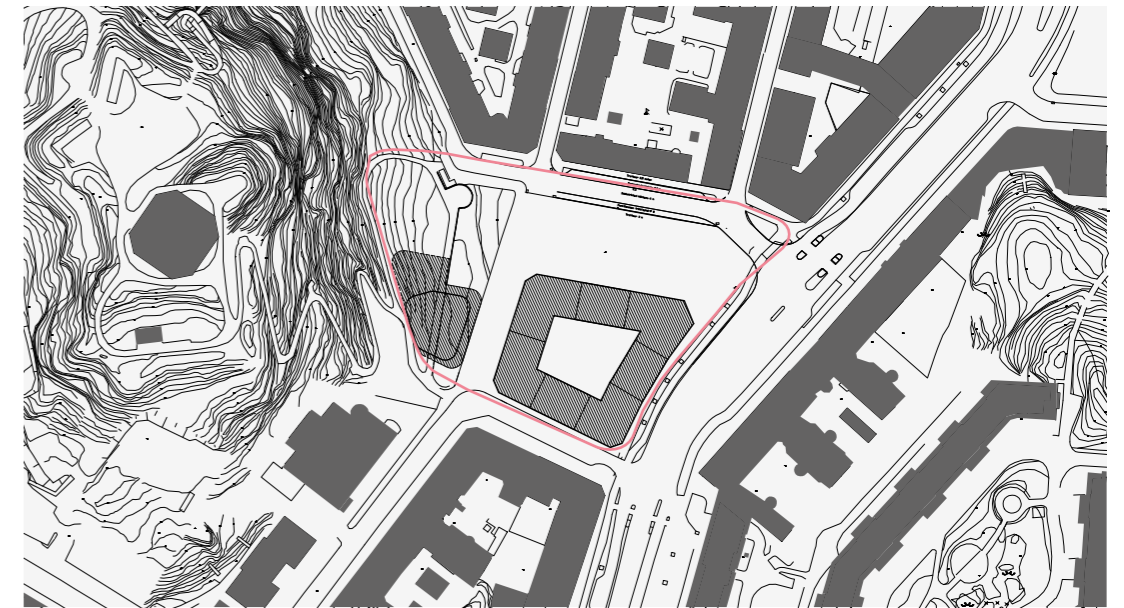
våningen. I norr föreslås en allmän plats med torgyta som sträcker sig från Övre Husargatan i öst till Bulteklubbsgatan i väst. Torgets yta är avlång och storleken är jämförbar med Brunnsparcken.

Mellan entréerna till Skansberget föreslås en förskola med föreskolegård. Byggnaden föreslås i två våningar i souterräng med en gård som nås från det övre planet. Förskolans utformning föreslås integreras med den stödmur i natursten som finns där idag, där den undre våningen ges en fasad som integreras i muren och den övre våningen är en individuell volym som är indragen från fasadlivet. Förslaget innebär fyra avdelningar med totalt 74 barn och en gård om 16 kvm yta per barn, men en utökning av gården utreds inom planprocessen.

I sin utformning och volym ansluter kvarteret till Kommendantsängen och Linné och förhåller sig till Övre Husargatans gatusträckning. Kvarteret är slutet med en avgränsad innergård och utformat med samma antal våningar runt hela byggnaden. I källarplan föreslås ett garage med samma antal platser som idag finns på Skanstorget. Kvarteret föreslås få en markerad sockelvåning, och ett sluttande tak där en sjunde våning inryms. Infart till kvarteret föreslås ske från södersidan. Runt hela kvarteret föreslås verksamheter inrymmas i bottenvåningen.

Situationsplan som redovisar föreslaget bostadskvarter, förskola med gård, och torg. Den rosa linjen visar en ungefärlig förslag på plangräns. Gränsen kan komma att ändras efter att denna rapport färdigställts.

Bild: Ernst Rosén, Okidoki arkitekter, Urban Innovation

Korsningen Övre Husargatan och Skanstorget. Från denna punkt kan Skansen Kronan upplevas.

Bild: Ernst Rosén, Okidoki arkitekter, Urban Innovation

I korsningen Kastellgatan och Risåsgatan föreslås förskoleentré i sockelvåning som ansluter till den befintliga stödmuren. Härifrån går det också att uppfatta kopplingen till Haga och Skolgatan.

Bild: Ernst Rosén, Okidoki arkitekter, Urban Innovation

FÖRSLAG KONSEKVENSANALYS

IDENTITETEN SKÄR GENOM HISTORIA, NUTID OCH FÖRSLAG

Som tidigare beskrivits är Skanstorgetets identitet djupt rotad i platsens historia. Detta är ett stort värde för platsen idag och här ligger en skärningspunkt mellan nuläget och planförslaget, samt mellan de olika geografiska analysnivåerna. Berättelsen om Skanstorget finns i närmiljön, på stadsdelsnivå, i staden och regionen. Och när förslaget tillför kvalitativa och ändamålsenliga miljöer i den lokala kontexten, skapar förslaget få nya värden för staden eller regionen.

Planförslaget har en potential att bygga vidare på den historiska identiteten. Bostadskvarteret ansluter till stenstaden i sin utformning, vilket gör att torget fortfarande kommer förmedla en skillnad mellan stenstaden och arbetarstadsdelen Haga. Kvarteret bryter också ner platsen som idag är relativt storskalig. Torget har möjlighet att tillföra en ny samlingsplats för de kringboende att identifiera sig med. Det går dock inte att bedöma om torget tillförs identitetsskapande element som tillgängliggör berättelsen om Skanstorget.

Om Skansberget entréer förtydligas med förslaget kan Skansen Kronans identitet stärkas något även på torget. Detta går dock inte att bedöma och det finns en risk att entréerna till Skansberget ytterligare skymms undan och underordnas förskolan och dess gård. Det som tidigare varit en park att leka i blir nu en förskolegård med begränsat tillträde. Förskolan riskerar att dominera bergets fot och därmed

också otydliggöra platsens identitet. Tillsammans med bostadskvarteret försvagas bergets monumentalitet och den traditionella relationen mellan bergets höjd och Skanstorgetets slätt minskar. Förslaget innebär delvis en förlust av förståelse för historiska lager i den fysiska miljön, möjligheten att läsa av olika skeenden minskar delvis och påverkar möjligheten för framtidens boende och besökare att förstå platsen och därmed skapa mening mellan sina egna livsvillkor och de som levt här historiskt. Platsen är också en av få öppna ytor i centrala Göteborg, vilket går förlorat med förslaget. Upplevelsen av den befästa staden riskerar att bli otydlig med förslaget. Allt detta har negativ inverkan på identiteten.

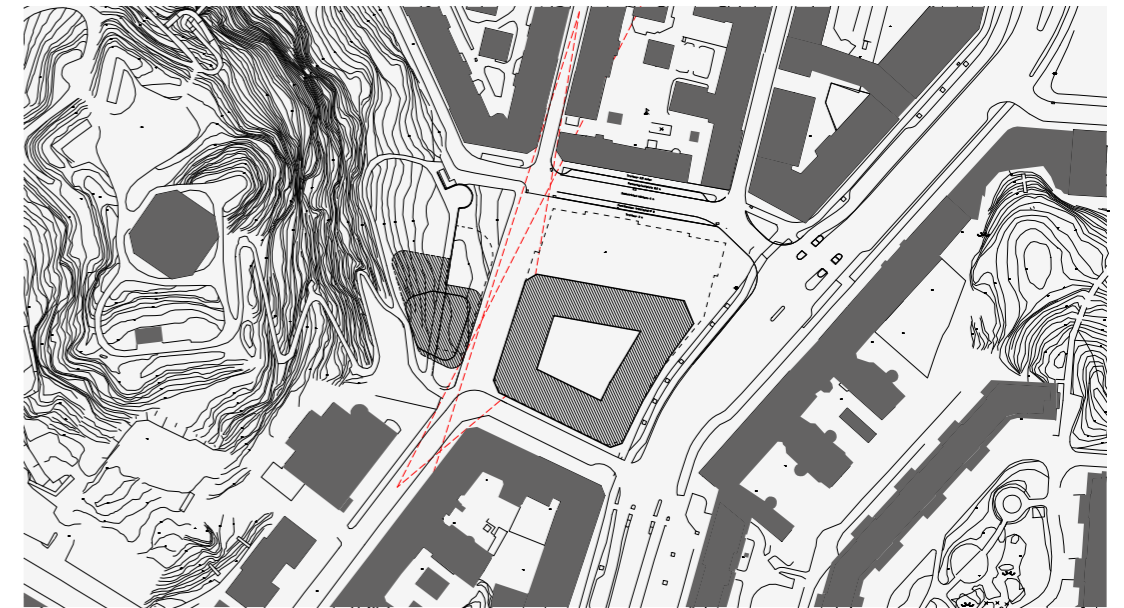
Det finns en potential i att tillföra torghandel då det skulle kunna ge identitet till platsen och särskilja den från andra torg i stadsdelen. Det är dessutom en tradition från det historiska torget. Torghandel skulle tillföra värden i närmiljön, medan förtydligande av entréer och ett torg som är en entréplats till Skansberget, Haga och Olivedal skulle tillföra värden för staden och regionen. Till vilken nivå förslaget uppnår sådana värden går inte att bedöma.

VARDAGSLIVET ÄR FORTSATT VIKTIGT

Det vardagsliv som utspelar sig idag på Skanstorget är begränsat till boendeparkering, hundrastning och ett antal studenter som vill vara utomhus under sommarhalvåret. Planförslaget har stor potential att tillföra ett torg med värden för närmiljöns vardagsliv. Särskilt gäller detta barn. Ett torg utformat för barn skulle delvis åtgärda den brist

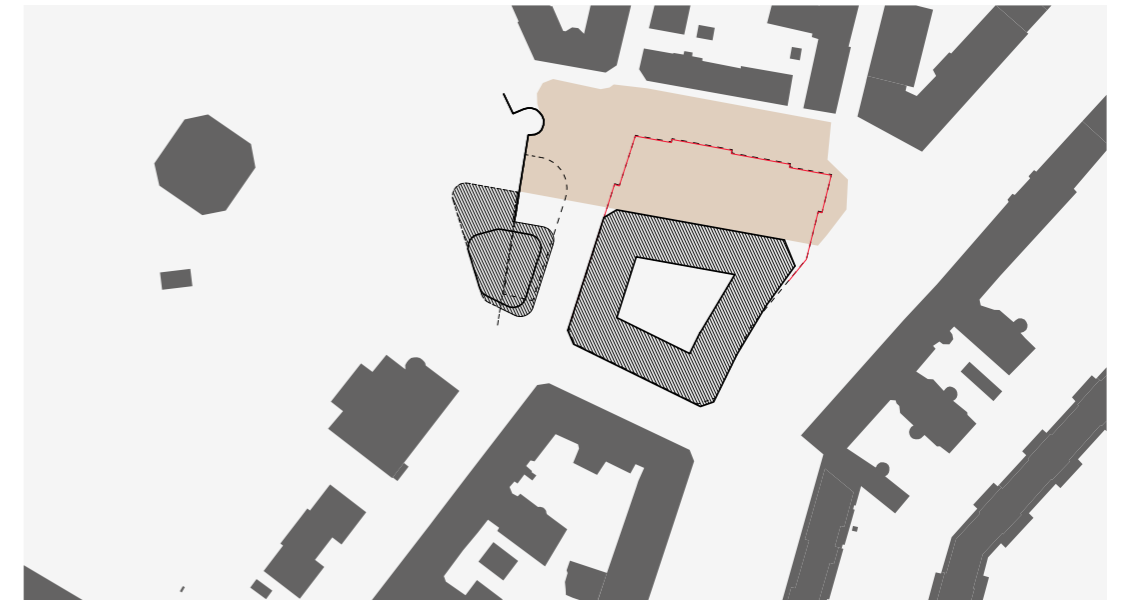
Situationsplan som visar hur siktningslinjer mellan Skolgatan och Kastellgatan behålls och skapar kontakt mellan Haga och stenstadens bebyggelse. Kvarteret Grenadieren i Haga skymms till större del av det föreslagna kvarteret, sett från Kastellgatan.

Bild: Ernst Rosén, Okidoki arkitekter, Urban Innovation

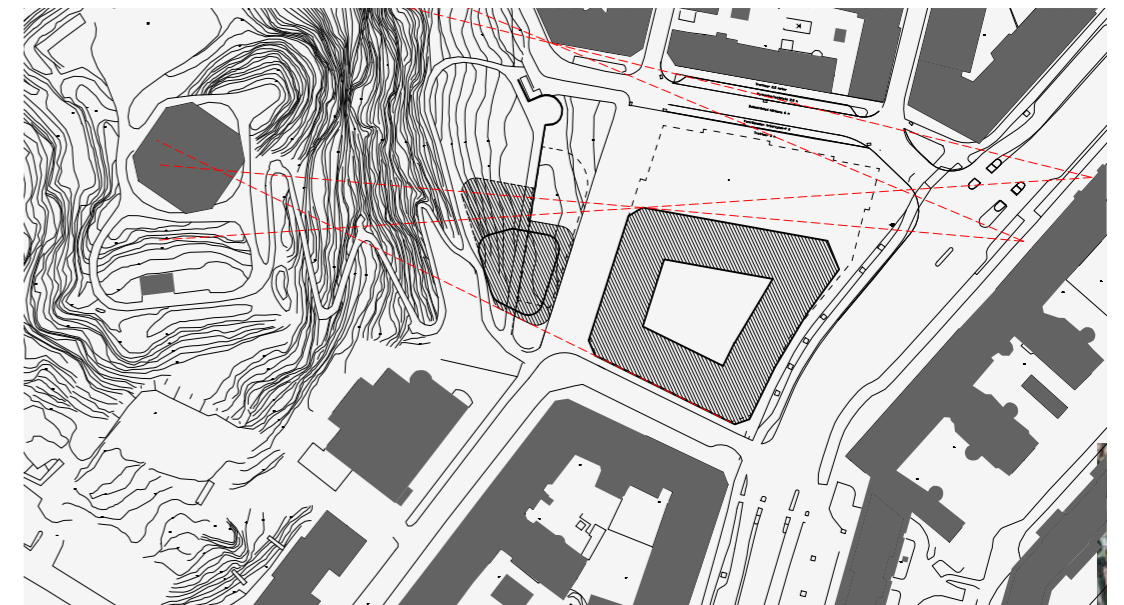
Det föreslagna torget sträcker sig längs den norra delen av planområdet, från Skansbergets fot till Övre Husargatan. Torgets storlek är jämförbart med Brunnsparken. Delar av torgytan kan komma att användas som kompletteringsytor till förskolegården och för biltrafik.

Bild: Ernst Rosén, Okidoki arkitekter, Urban Innovation

Upplevelsen av Skansen Kronan påverkas av förslaget. Här visas från vilka punkter det är möjligt att se själva skansen. Flera vinklar visar delar av byggnaden, men från en sträcka längs Övre Husargatan går det att uppleva Skansen Kronan i sin helhet.

Bild: Ernst Rosén, Okidoki arkitekter, Urban Innovation

som råder i stadsdelen, och skulle göra platsen mer säker att röra sig över för barn. Torget har potential att bli en vardaglig plats, som ett vardagsrum för närboende. En risk är att uteserveringar konkurrerar om ytorna på torget, en dominans av uteserveringar skulle inte gynna ett torg med vardaglig karaktär. Det vore positivt för vardagslivet att få till ett torg där icke-kommersiella intressen får ta plats då det skapar förutsättningar för närboende att mötas på lika villkor.

Förskolan tillför ändamålsenliga lokaler för förskolebarn, vilket saknas i området. Utformningen av förskolan och gårdens utbredning går inte att bedöma utifrån tillgängligt material. En risk är att gården blir för liten för att vara funktionell, placeringen i slänten är också en risk då det kan göra det svårt att få in de kvaliteter som krävs på en gård. Dessa frågor kommer fortsätta att utredas under planarbetets gång.

Bostadskvarteret föreslås ha en liten bostadsgård, vilket gör det svårt att få plats med närlek och skapa en skuggig miljö. Torget kan ges en kompletterande funktion för de som flyttar in i kvarteret, det kan vara givande att skapa ett torg som befolkas på det vardagliga sättet. Risken är att det försvårar utevistelse för de allra minsta barnen och att bostadsnära natur blir mindre tillgänglig då den totala ytan för detta blir så pass liten.

Vardagslivet i kvarteret påverkas av vilka verksamheter som flyttar in i bottenvåningen, om kvarteret

har plats för gemensamhetslokaler och utrymme för civilsamhället att hyra möteslokaler. I planförslaget går inte förutsättningarna för detta att bedöma. Kvarteret placeras sig längs Övre Husargatan, intill uteserveringar och mellan kulturinstitutionerna Bio Capitol och Atalante. Om staden och fastighetsutvecklaren kan hitta modeller för att inhysa fler kulturverksamheter skulle kvarteret ha potential att stärka stråket och tydligare koppla an till det stadslivsstråk som är utpekade i översiktsplanen. Om kvarteret endast tillför uteserveringar intill detta stråk kan målet om stadsliv bara uppnås delvis eftersom stadsliv normalt sett innebär att en mångfald av grupper har anledning att delta i stadslivet.

SAMSPEL OCH SAMMANHÅLLNING I FRAMTIDENS SKANSTORGET

Kvarteret i förslaget ansluter till stenstadens kvarterstruktur och skapar ett närmre samband mellan Haga och Linné. Det föreslagna torget har möjlighet att förstärka gångstråk och rörelsemönster med nya kopplingar. Torget har en storlek som ungefär motsvarar Brunnsparke och bör kunna ges en utformning som lämpar sig för att koppla samman områdets olika målpunkter och stråk. Nya flöden kommer nå platsen då förskolan blir en ny målpunkt i området, exakt var dessa kommer gå är inte möjligt att bedöma då entrélägen för förskolan inte är utredda i materialet. Platsens relativt stora lutning mot nordväst kan försvåra tillgängligheten över torget. Även torgets entré mot Övre Husargatan riskerar att inte bli tillräckligt tydlig. Angöring

till bostäderna sker via garage med infart i syd vilket underlättar och minskar antalet trafikrörelser vid torget och förskolan och skapar en tryggare miljö.

Torget har en potential att bli en mötesplats för fler än de hundägare som idag rör sig på platsen. För de som flyttar in i det nya kvarteret blir platsen särskilt viktig då deras bostadsgård är mycket liten. Torget får därmed också en potential att bli aktivt där barn, vuxna och pensionärer kan hitta sin plats utifrån sina behov men i ett gemensamt rum som bidrar till samspel som mötesplats för de närboende. Torget är rumsligt avgränsat vilket kan skapa en skyddad plats, undan Övre Husargatans trafik. Förslaget innebär en risk att platsen kommer uppfattas som en korridor, när torgets utformning är utredd går det att bedöma om torget också kommer rymma plats för vistelse och samspel, snarare än passage.

I stadsdelen finns många kulturverksamheter, bland annat ligger Atalante och Bio Capitol i direkt närhet. Torget har en potential att utformas så att dessa verksamheter kan få breda ut sig på platsen, vilket skulle skapa ett samspel mellan grupper och över de geografiska analysnivåerna, såväl stadsdel, som stad och region.

Bostadskvarteret kommer i sin tur ge skugga till stor del av torget, även om Hagas bebyggelse inte skuggas, kommer övriga torgytor ligga i ett norrläge. Detta påverkar även placering av uteserveringar.

Med ökade antal verksamheter i närmiljön kommer också ytterligare risk för störningar, idag är torget relativt lugnt men med ökad aktivitet kan detta komma att hamna i konflikt med de boende.

Det finns en möjlighet att stråket mellan Skolgatan och Kastellgatan upplevs tydligare, särskilt för cykel finns det potential att göra det mer sammankopplat. Siktlinjen från Kastellgatan mot Haga finns kvar i viss mån. Förslaget skapar också en tydlighet i rummet som gör det lättare att förstå hur man kan röra sig över platsen, bland annat är gatusträckningen i söder, mellan Kastellgatan och Övre Husargatan viktig för att binda ihop närmiljön. Torgets placering skapar en möjlighet att lyfta fram kvarteren i Haga som är byggnadsminne, om detta görs skapas ett samspel mellan Haga och Linné.

Eftersom Hagas bebyggelse mot torget i huvudsak är byggnadsminne och endast innehåller en lokal är det positivt att det kvarter som föreslås innehåller lokaler i bottenvåningen, det utgör en förutsättning för förslaget att skapa möten och interaktion mellan grupper.

För närmiljön innebär förslaget att det kommer fler ögon på platsen, nya stråk och verksamheter tillförs, vilket gör att platsen får mer liv. Förslaget har också potential att göra det enklare och vackrare för fotgängare och öka det offentliga rummets möjlighet till att husera samspel mellan människor. I förlängningen kan dessa aspekter öka tryggheten

FÖRSLAG KONSEKVENSANALYS

ten, men eftersom det återstår att utreda torgets utformning, trafikrörelser och innehåll i bottenvåning, så går det inte att bedöma i detta skede.

Kopplingarna till bostadskvarteret ligger i konflikt med ett bilfritt torg och en säker trafiksituation vid förskolan. Om angöring och leveranser till verksamheterna i bottenvåning sker på ett sätt som inte är i konflikt med rörelsestråk och kan inte utläsas ur materialet men kan komma att skapa osäkra trafikmiljöer. Det samma gäller för förskolan. Utifrån materialet går det inte att utläsa entrélägen och plats för leveranser till förskolan men om dessa funktioner hamnar i sydvästra hörnet, där Kapellgatan idag slutar vid Skanstorget, finns det stor risk att trafikrörelser och förskolebarns stråk krockar. Det kommer snarare göra att entrén till Skansberget vid denna punkt upplevs som ett transportrum snarare än en plats för människor att röra sig på.

Stadsdelen, särskilt Haga, men även Annedal och delvis Olivedal, har många hyresrätter. Att tillföra bostadsrätter kan skapa mer variation och en annan typ av tillgänglighet till att bo i området. Dock kommer tröskeln för att få en bostad i området fortfarande vara mycket hög.

Sammanhanget med Skansberget och Skanstorget, kopplingen till stråket längs Övre Husargatan och andra centrala knutpunkter i området gör att det finns potential att skapa en plats som drar besökare och skapa ett besöksmål både för boende i stadsdelen, göteborgare och turister. Att det ligger kollektivtrafiknära bidrar också till detta. Det finns en potential att skapa en plats för fler och tillgängliga platsen för allmänheten. Huruvida förslaget gör detta går inte att bedöma utifrån materialet, men utifrån förslagens disposition av ytor finns det en möjlighet.

För barn innebär det en möjlighet att utforma ett torg på barns villkor och utifrån deras behov, ett torg som är tryggt och går att röra sig över. Torget kan bidra till barns självständiga rörelse. Huruvida detta görs går inte att bedöma utifrån materialet.

Haga har en brist på lekmiljöer för barn, att det tas fram ett planförslag för Skanstorget utgör en möjlighet att skapa miljöer utformade med barnperspektivet och som ger närboende barn nya möjligheter till lek och rörelse. Att det tas fram ett planförslag för Skanstorget ger en möjlighet att se över entréer till Skansberget och utforma dessa för att locka barn till självständig rörelse även på berget.

Ur ett stadsdelsperspektiv är det viktigt att det tillkommer en förskola då det råder brist på ändamålsenliga lokaler i stadsdelen. Särskilt förskolan Leijonsparras väg som är en tillfällig paviljong utgör exempel på en inte ändamålsenlig lokal.

En ändamålsenlig förskolegård lägger grunden för barns motoriska och kognitiva utveckling. Förskolegården är under framtagande och det återstår att bedöma om den utgör en kvalitet för barnen. Förskolegårdens placering innebär att Skansbergets östra fot befolkas, vilket inte har varit fallet sedan den park som anlades där under tidigt 1900-tal fortfarande användes av barnen i Haga och Annedal.

Efter att ha fungerat som parkering i många decennier finns det nu en möjlighet att torget blir bilfritt, i ett sådant scenario skulle möjligheten för samspel öka, fler vistelsevärden för barn skulle kunna skapas och barns möjligheter till rörelse och vistelse på sina villkor skulle förbättras. Särskilt viktigt är det att barn tillförs platser för lek eftersom det saknas i Haga i dag. Om så blir går dock inte att bedöma i nuläget.

Även om det är få bostäder som tillkommer, exakt antal är inte fastställt, så får det anses vara fler än inga bostäder. Haga, Annedal och Olivedal är de delar av staden som bygger minst bostäder i hela Göteborg, så förslaget gör att utbudet av bostäder i Göteborg varierar. För barn innebär det att det skapas en möjlighet för familjer att bo kvar i området när de behöver större bostad.

Förslaget kan innebära en möjlighet för fler barn i regionen att upptäcka Skansberget och Skansen Kronan, om torget blir en målpunkt lokalt kan en kedjeeffekt skapas som gör att platsen upplevs hänga ihop med Skansberget och bli en del av den regionala målpunkten.

Barn har sällan en ekonomi att själva röra sig med och är beroende av gratis målpunkter och vistelseplatser. Torgets utformning kommer vara avgörande för hur barn kommer kunna röra sig här, om det finns gratis toaletter, vattenutkastare och torget är bilfritt kommer barn från framförallt närområdet, men också stadsdelen, stad och region, kunna lockas att använda miljön.

För barn i övriga Göteborg och i regionen kan torgets tillkomst vara positivt då det kan tillgängliggöra centrala Göteborg för denna grupp under besök på Skansberget, torget kan bli en möjlighet att uppleva Haga och Linné och en chans att utforska staden.

BARNS HÄLSA OCH SÄKERHET

I planprocessen utreds möjligheterna till ett bilfritt torg, en sådan lösning skulle få positiva konsekvenser för barns trygghet och möjlighet att röra sig självständigt och skulle bidra till stärkt folkhälsa hos barn. Blir torget inte bilfritt får det tvärt om negativa konsekvenser för barns rörelse. Beroende på var leveranser till förskolan kommer att ske kan Kastellgatan komma att få ökade trafikflöden, vilket

är negativt då barn har beskrivit gatan som relativt barnvänlig.

Ett torg utformat för barns förutsättningar och behov, med en programmering som kan utmana barn fysiskt och kognitivt, ger positiva effekter på barnen som kommer vistas här. Platsen kommer fortsatt vara bullerstörd, och det är ovisst hur bullernivåerna kommer utvecklas över tid. Det beror främst på hur Övre Husargatan utvecklas vad gäller hastighetsnivåer och hur planerna för spårtrafik tas vidare.

Förslaget innebär också att förskolegården troligtvis inte klarar stadens riktlinjer för friyta, vilket blir en brist ur hälsoperspektivet. Närmiljön har brist på tillräckligt många och goda lekmiljöer för barn, och då har förskoleverksamheten inte möjlighet att kompensera när barnens boendemiljö brister, och tvärtom har närmiljö svårt att kompensera en bristfällig förskoleverksamhet.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG MED HANDLINGSPLAN

I den fortsatta planprocessen för Skanstorget bör en rad åtgärder vidtas för att stärka den sociala hållbarheten och barnrättsperspektivet. Nedan listas de tre viktigaste åtgärderna för fortsatt arbete. Därefter följer en lista där samtliga rekommendationer på åtgärder finns med.

1. INVOLVERA BARN OCH PEDAGOGER I FORTSATT PROCESS.

För att sätta processen i ett barnrättsperspektiv bör barn och pedagoger på Risåsgatan och Leijonsparens väg bjudas in i processen. Barnets perspektiv är avgörande för att fullt ut kunna förstå platsens behov och förutsättningar och därmed också kunna bedöma förslagens konsekvenser för barn. Även ungdomar bör bjudas in att bidra med sitt perspektiv.

För förskolorna kan det till exempel vara gåturer där de får beskriva sin närmiljö. Vid dessa tillfällen bör frågor om hur Skanstorget och kvarteren runt om används av barn och förskoleverksamheten. Vilka platser skapar otrygghet, vilka platser är identitetsmarkörer? Var kan barn utforska staden självständigt och var är det svårt? Syftet är att förstå nuläget än bättre och att integrera ett barnperspektiv på analysen, vilket saknas idag.

För att möta ungdomar och få deras perspektiv på platsen och förslaget kan till exempel workshops på närliggande skola vara aktuellt. Det är också värdefullt om de kan inkluderas i en medskapandeprocess kring torgets utveckling.

2. ARBETA TILLSAMMANS MED GÖTEBORGARNA

Platsens komplexa historia och vindlande berättelse är inte så avläsbar i nuläget som den skulle

kunna vara. Förslaget förstärker heller inte denna berättelsen om Göteborgs utveckling utanför stadsmuren. Den fysiska miljön bör hjälpa göteborgarna att härbärgera denna identitet i ett planförslag för Skanstorget. Om detta är möjligt beror på den fortsatta processen för att utveckla platsen. Till exempel kan mötet med Övre Husargatan utformas som en tydlig entré till platsen, medan ytorna längre väster ut kan lämnas öppna för att utformas över tid. Göteborgarna bör involveras i en medskapandeprocess som kan pågå parallellt med arbetet med förslaget, fortsätta under byggtiden och efter förslagens färdigställande.

3. UTRED VILKA MÖJLIGHETER DET FINNS ATT HUSERA KULTURVERKSAMHETER I LOKALERNA

För att stärka platsens identitet och förutsättningar för samspel bör fastighetsutvecklaren och staden undersöka modeller för att kunna inhusera kulturverksamheter i de föreslagna lokalerna. Tillsammans att bör de agera för att skapa förutsättningar för både kommersiella och icke-kommersiella verksamheter. Förslaget tillför få mervärden på stads- och regionnivå och en variation av verksamheter skulle bidra till att stärka platsen i staden. Att stärka närvaron av kultur skulle möjliggöra att bygga vidare på platsens identitet, och samtidigt koppla ihop platsen med andra processer som pågår i närheten. Närheten till Atalante och Bio Capitol göra att platsen skulle ges en tydligare koppling till sin kontext och bättre förankra förslaget till dagens Göteborg.

Rekommendationen är att undersöka om det finns finansieringsmodeller som skulle göra ovan ekonomiskt genomförbart.

REKOMMENDATIONER TILL ÅTGÄRDER

1. Fortsätt utreda förskolans placering och gårdens utbredning. Utredningen bör visa entrélägen för gården, byggnaden och gångbanorna upp till Skansberget för att skapa en förståelse för hur dessa förhåller sig till varandra.

2. Om förslag till förskola och gård ger färre kvadratmeter gård per barn än vad stadens rekommendationer säger bör förslaget visa på hur barnen kompenseras för detta.

3. Då bostadskvarterets gård föreslås vara liten och underbyggd bör det utredas hur och vilka kvaliteter gården kan tillföras för att möjliggöra för vila, ro, grannsamvaro med mera.

4. Prioritera vilka målgrupper torget vänder sig till. Eftersom barn saknar utrymme för vistelse, lek och lärande bör torget rikta sig mot barn som målgrupp. Torget skulle då komplettera restaurangstråket längs Övre Husargatan.

5. Arbeta med scenen eller talarstolen som element på det nya torget. Det knyter an till platsens historia och skapar förutsättningar för ett offentligt rum som kan användas av hagabor och göteborgare.

6. Arbeta fram ett förslag för torget, men arbeta med det öppna och flexibla som ett arkitektoniskt element för att förmedla en del av platsens identitet.

7. Arbeta med aktivitetsgeografi för att analysera vilka ytterligare målgrupper som torget bör rikta sig till. Ofta önskar ungdomar någon typ av vuxen närvaro för att vilja vistas på platser, då kan småbarnslek eller vistelseytor för universitetsstudenterna kunna komplettera platsen för att skapa en gynnsam miljö för unga. Det skapar också trygghet.

8. Närstudera torgets möjligheter att bidra till biologisk mångfald på ett pedagogiskt sätt.

9. Utred det föreslagna torgets koppling till Övre Husargatan så att platsen fungerar för flöden såväl som orienteringspunkt för att uppfatta möjligheten att ta sig vidare in i området.

10. Utred entréerna till Skansberget. Ett förslag bör kunna visa på att entréerna förtydligas och tillgängliggörs via torget för att området kring Skansen Kronan ska komma boende och besökare till del. Den fortsatta processen bör därför närstudera hur förskola, förskolegård, leveranser och annan trafik påverkar entréerna, både vad gäller flöden och utformning.

11. Fortsätt utreda torgets utformning i relation till lutningen mot nordväst och ta fram ett förslag som är tillgängligt och användbart för så många grupper som möjligt.

KÄLLOR

- Adbåge, E. (2018) Gropen. Rabén & Sjögren.
- Arwidsson Talks. (2021). Podcast - Social hållbarhet.
- Barron, L. och E. Gauntlett. (2002). WACOSS Housing and Sustainable Communities Indicators Project. http://www.regional.org.au/au/soc/2002/4/barron_gauntlett.htm (2023-06-01).
- Boverket (2015) Gör plats för barn och unga. Rapport 2015:8.
- Olsson, T. (2010) Lekens natur. Gröna Fakta 7/2010.
- de Laval, S. (2015) Bygga stad för barn. Arkus 73/2015.
- Grahn, P. (1997) Ute på dagis: hur använder barn daghemsgården? Utformningen av daghemsgården och dess betydelse för lek, motorik och koncentrationsförmåga. Stad & land 145/1997.
- Göteborgs hembygdsförbund (2020) Skanstorget - platsens betydelse för stadens minnen.
- Göteborgs stad. (2017) BKA Barnkonsekvensanalys Barn och unga i fokus 1.2.
- Göteborgs stad. (2017) SKA Socialkonsekvensanalys Människor i fokus 1.2.
- Göteborgs stad. (2014) Underlag och fördjupning. Program för Skanstorget. Haga i Göteborg. Samrådshandling november 2014. Dnr 0912/04.
- Göteborgs stadsmuseum. (2023) Digitalt bildarkiv.
- Joelsson, T. (2017) En omöjlig ekvation? Barns cykling och övrig mobilitet i bilvänliga samhällen. Forskningsprojektet Barn i Farten: <https://barnifarten.wordpress.com> (2023-06-10).
- Legeby, A., Berghauser Pont, M., Marcus, L. (2015). Dela[d] stad - Stadsbyggande och segregation. 1. Perspektiv och utgångspunkter. TRITA-ARK Forskningspublikationer 2015:2.
- Okidiki Arkitekter. Ernst Rosén. Urban Innovation (2023) Skanstorget Solstudie. 230425.
- Okidiki Arkitekter. Ernst Rosén. Urban Innovation (2023) Skanstorget Volymstudie & gestaltungsprinciper. 230502.

BILAGA

I maj 2023 genomfördes en workshop med stadens projektgrupp och berörda förvaltningar. workshopen behandlade Skanstorgets nuläge och planförslag enligt stadens modell för SKA och BKA. På följande sidor redovisas det material som togs fram på workshopen i sin helhet.

Följande förvaltningar och konsulter fanns representerade på workshopen:

Exploateringsförvaltningen: projektledare, landskapsarkitekt, trafikplanerare

Stadsbyggnadsförvaltningen: projektledare, plankonsult, byggnadsantikvarie, tillgänglighetssakkunnig

Kulturförvaltningen: byggnadsantikvarie

Förskoleförvaltningen

Stadsfastigheter

Miljöförvaltningen

Göteborg & co

Konsulter, allmän plats: trafikingenjör WSP, landskapsarkitekt Kragh & Berglund

Ernst Rosén: Okidoki Arkitekter

Sammanställning WS – SKA

Grupp 1

Grupp 2 + (kvaliteter och möjligheter)

Grupp 3 - (brister och risker)

[redaktionell kommentar]

NULÄGE

Sammanhållen stad

Byggnad och plats

+ En sida mot trygg icke trafik / Skansberget med tydlig orienteringspunkt -> skapar trygghet

- Otydliga dåliga anslutningar till Skansbergets topp

- Otydlig entré till Skansen kronan

- Svårt att korsa torget

- Meningslös yta, man hänger inte på torget. Man går "runt" torget, parkering är i vägen.

- Parkering som barriär

Närmiljö

+ Bra tillgänglighet till närliggande stadsdelar Haga/Linné

+ Överblickbar. Skansen kronan tar uppmärksamhet, man lyfter blicken och ser över bilparkeringen

- Otryggt upp mot Skansen kronan vissa tider på dygnet och året (även SKA)

- Övre Husargatan, Nilssons berg, Skansberget fysiska barriärer [lapp satt mellan Närmiljö och Stadsdel]

- Barriär: Skansberget och Nilssonberget (topografi) (BKA + SKA)

- Övre Husargatan = Barriär och buller!

Stadsdel

+ Nod mellan stadsdelar

+ Väl integrerad plats (space syntax)

- Brister: Övre Husargatan stor barriär för området (flera skalor) (både BKA/SKA)

- Brottsstatistik? Sker många brott/rån i området?

Stad

+ Kopplat nätmässigt till flera stadsdelar

- Brist: Segregerat (dyra bostäder alt. långa kötider för ex. Haga)

Region

+ Väl integrerad i regionen (placering, kollektivtrafik)

+ Haga station

Samspel

Byggnad och plats

+ Platsen har en potential som inte tas tillvara, man skulle kunna (... ingen fortsättning ☹️)

- Svårt att mötas/ses på torget

Närmiljö

+ Ikonisk plats som ger rymd längs Övre Husargatan

+ Grönyta vid berget

+ Grön lunga mot Skansen kronan

+ Gångavstånd till andra torg/parker – pärlband av platser

- Mötesplatser: Naturliga mötesplatser saknas

- Markparkering = allmän plats med begränsad användning som enbart nyttjas av få personer

- Övre Husargatan som barriär/ljudmiljö buller

Stadsdel

+ Odlingsmöjligheter

+ Mycket kommersiell service

Stad

+ Bra cykel

+ Besöksmål (entré till) (Skansen kronan) (Kostnadsfritt!) [lapp satt mellan Stad och Region]

Region

Vardagsliv

Byggnad och plats

+ Toalett

+ Hundrastplats/spottkopen, bostadsnära

+ Stor yta för nya användningar potential

+ Outnyttjat potential

- Endast plats för bilar, inte människor

Närmiljö

+ Kvaliteter: Öppen yta centralt i staden (trots dålig funktion med p-plats)

+ Stort utbud med restauranger, biograf, danslokal (Atalante), universitet

+ Styr och ställ [GBG Stads hyrcyklar]

+ Hundrastning

Stadsdel

- + Många rörelser förbi
- + Många vardags-rörelser som passar/passfuron(?) att fånga upp
- + Bra cykelstråk Övre Husargatan
- + Betydande för parkering?? + besöksmål
- + Parkeringsmöjligheter
- + Pissoar
- + Uppleva Skansen kronan från Övre Husargatan
- Brist förskola (baracker Skansberget, butikslokaler (koppen/koopen??))
- Ej utnyttjad som tillgång för vardagslivet, mötesplats ute [lapp satt mellan Samspel och Vardagsliv]

Stad

- + Universitetet

Region

- + Haga station

Identitet

Byggnad och plats

- + Skansen kronan
- + Kultur
- + Identitet i det öppna rummet – med rumslig inramning av specifika element så som muren och Hagas speciella byggnader
- Risk att alla spår av det gamla torget försvinner. Hur berättas torgets historia?
- Anonym kulturhistorisk plats. Svårt att se/förstå platsens historia.
- Underutnyttjad plats
- Skifta identitet från p-plats till plats [Blå lapp men egentligen möjlighet?]
- Otydlig entré till Skansen kronan
- Otydliga anonyma entréer till Skansberget kronan [lapp satt mellan Byggnad/plats och Närmiljö]

Närmiljö

- + Skansen Kronan skänker identitet till sin omgivning
- + Visuellt närvaro Fästningsstaden
- + Viktig men otydlig entré till berget
- + Bra variation intressanta fasader
- + Kultur: Capitol (biograf) och Atalante (danslokal/teater) [hör till vardagsliv? Tillgång och tillgänglighet till]

Stadsdel

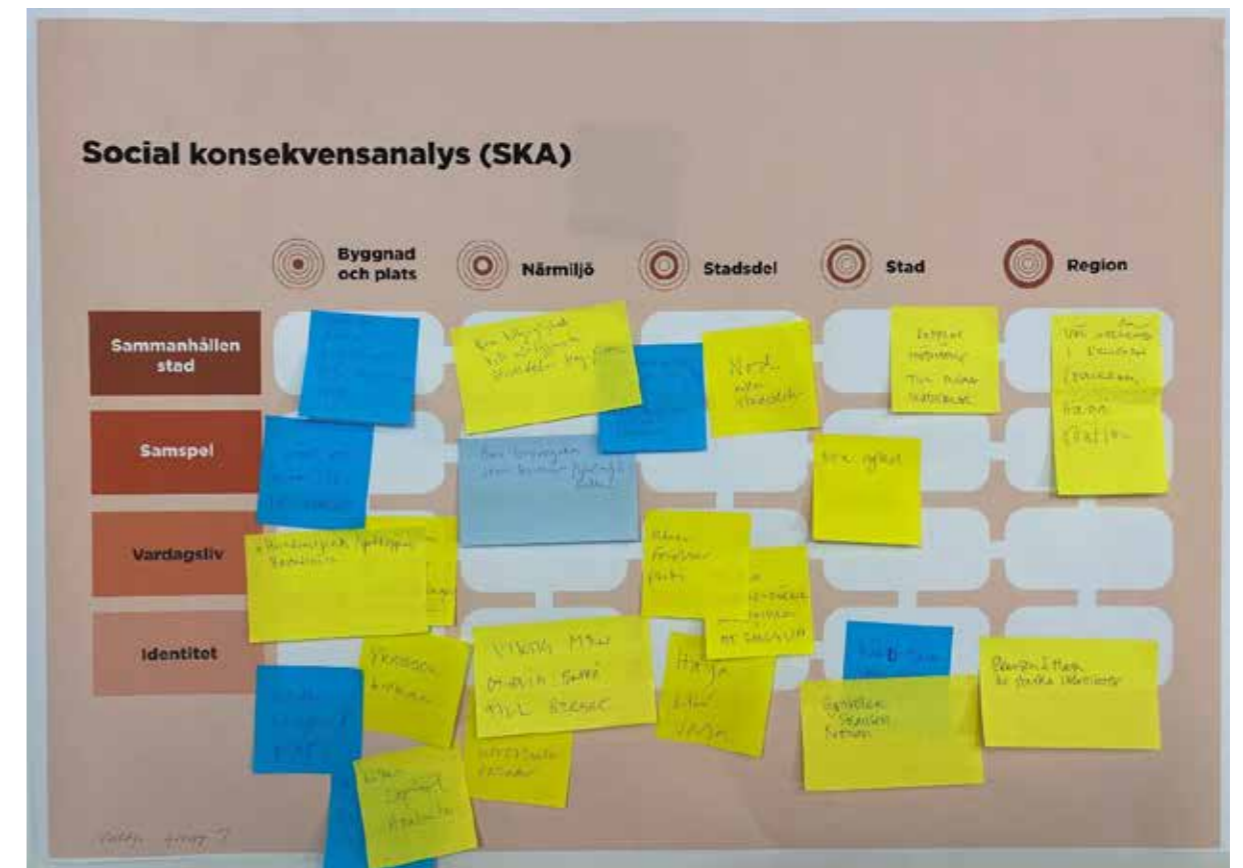
- + Haga, Linné, Vasa
- Oklar identitet: Haga eller Linné?
- Topografi

Stad

- + Symbolen Skansen Kronan
- + Mycket viktig för att avläsa historia – befästningsstad och skansarnas förhållande till varandra. Gäller alla ex. nivåer
- + Skansberget – Grönområde + Skansen kronan
- + Kulturhistorisk plats (både Skansen krona och Skanstorget, om man vet historien) [lapp satt mellan Stad och Region]
- Känd tack vare sina omgivningar främst

Region

- + Skansen och Haga är starka identiteter

FÖRSLAG

Sammanhållen stad

Byggnad och plats

+ Stärka kvartersstrukturen och kopplingen mellan Linné och Haga

- Hörnet i sydväst – transportrum eller torg?

- Entrén till torget i nordöst? Kan bli en oklar yta.

- Höjdskillnader – befintliga entréhöjder försvårar tillgänglighet på och över platsen – behöver bevakas!

- Byggnad barriär

Närmiljö

- Förskola som barriär?

- Dolda entréer till Skansen

- Privatiserad allmän plats

Stadsdel

+ Stärka tvär-kopplingar Övre Husargatan – Järntorget via Skanstorget

+ Varierade upplåtelseform 40/60

+ Bilfri koppling mellan Kastell- och Skolgatan

- Barriär – Övre Husargatan, topografin

Stad

+ Finns möjlighet att tillskapa en plats som drar folk. "Ett besöksmål".

+ Målpunkt för besökare (turister/invånare)

+ Ny mötesplats för fler (mkt mer än en p-plats)

+ Tillgängliggöra platsen, torg tillkommer för allmänheten

+ Ny och tydligare entrépunkt till Skansen krona (stärks med torget)

+ Kollektivtrafik nära

- Hur gör vi platsen känd? Till en träffpunkt?

- Vem utanför Linné/Haga kommer att använda platsen?

Region

Samspel

Byggnad och plats

+ Mötesplats för boende i närområdet

+ Ett aktivt torg där barn, vuxna och pensionärer hittar sin plats, som passar deras behov i ett gemensamt rum

+ BM-krv. (Haga historia) får en mer framhävd plats

+ Skyddad plats, rumsligt avgränsad

+ Fler verksamheter i bottenplan förutom baren/bakom??

- Undvika ”korridorkänsla” längs torget [*lapp satt mellan Samspel och Vardagsliv*]

- Liten bostadsgård (och mörk!)

Närmiljö

+ Ökad trygghet (fler rörelser och ögon)

+ Skuggad torgyta (vid varmare klimat...)

- Skuggad torgyta

- Risk skuggning Övre Husargatan, uteserveringar försvinner

- Hur kan kopplingar till östra delar av Övre Husargatan stärkas?

- Ej entrézon byggnader

- Ökade störningar från verksamheter

Stadsdel

+ Fler bostäder och bostäder för fler

+ Många verksamheter runt omkring som kan dra fördel av platsen framöver

+ Gör det enklare och finare för fotgängare!

+ Hur kan stråket Kastellgatan – Skolgatan förstärkas?

+ Viktigt med stråket Kastellgatan – norra Övre Husargatan

Stad

Region

Vardagsliv

Byggnad och plats

+ Positivt att fler har ögon på platsen

- Viktigt att det blir väl gestaltat – torget så att det blir ett bra ”uppehållsrum”

Närmiljö

+ Större torgyta

+ Färre parkeringar

+ Potential för fler cykelparkeringar

+ Publika lokaler, uteserveringar

+ Närhet till service och dagligvaruhandel

+ Närhet till rekreation, Skansberget

- Färre parkeringar

- Behövs fler uteserveringar?

- Södra gatan baksida med infart garage, ingen kvällssol

- Otrygg baksida söder + förskola

Stadsdel

- Mkt ledningar -> svårt att etablera nya träd

- Försvagad sikt av Skansen & Haga-Linné

Stad

+ Flexibilitet i platsen för småskaliga evenemang

+ Ska man planera för framtida SPV-hållplats?

- En byggnation på torget hindrar annan utveckling

- Förlust av träd och krontäckning

Region

Identitet

Byggnad och plats

+ Lyft identitet historisk

+ Kan kvarteret stärka rummet och kulturmiljön?

- Entréerna upp till kronan/berget otydliggörs/göms undan (pga. fsk främst)

- Upplevelsen av monument för fästningsstad försvagas

- Fsk m utemiljö ”tar över” fysiskt

- Visuellt upplevelse av berg och skans ...??

- Höder på byggnader skugga, skala

- Utmaningar: Skugga, bullerstört

Närmiljö

+ Ny identitet, samlingsplats

+ Vad tar vi bort med byggnaden och var ger vi till/tillbaka? [*lapp satt mellan Närmiljö och Stadsdel*]

- Förlust av förståelse för historiska lager i staden

Stadsdel

+ Torget ska ge ett tillskott till närmiljön!!

+ Tydligare entréer – koppling till Skansberget förstärka

- ”Bygger igen” en historisk öppen plats (en av få i den centrala staden)

- Oåterkallelig omvandling av en allmän plats, ett historiskt torg

- Slätten är skapad som en förgård till Skansberget och behöver inte bebyggelse

- Hur hantera medskapande? Extra viktigt här.

Stad

+ Historisk identitet/funktion kan stärkas med saluhall/torghandel/dyl.

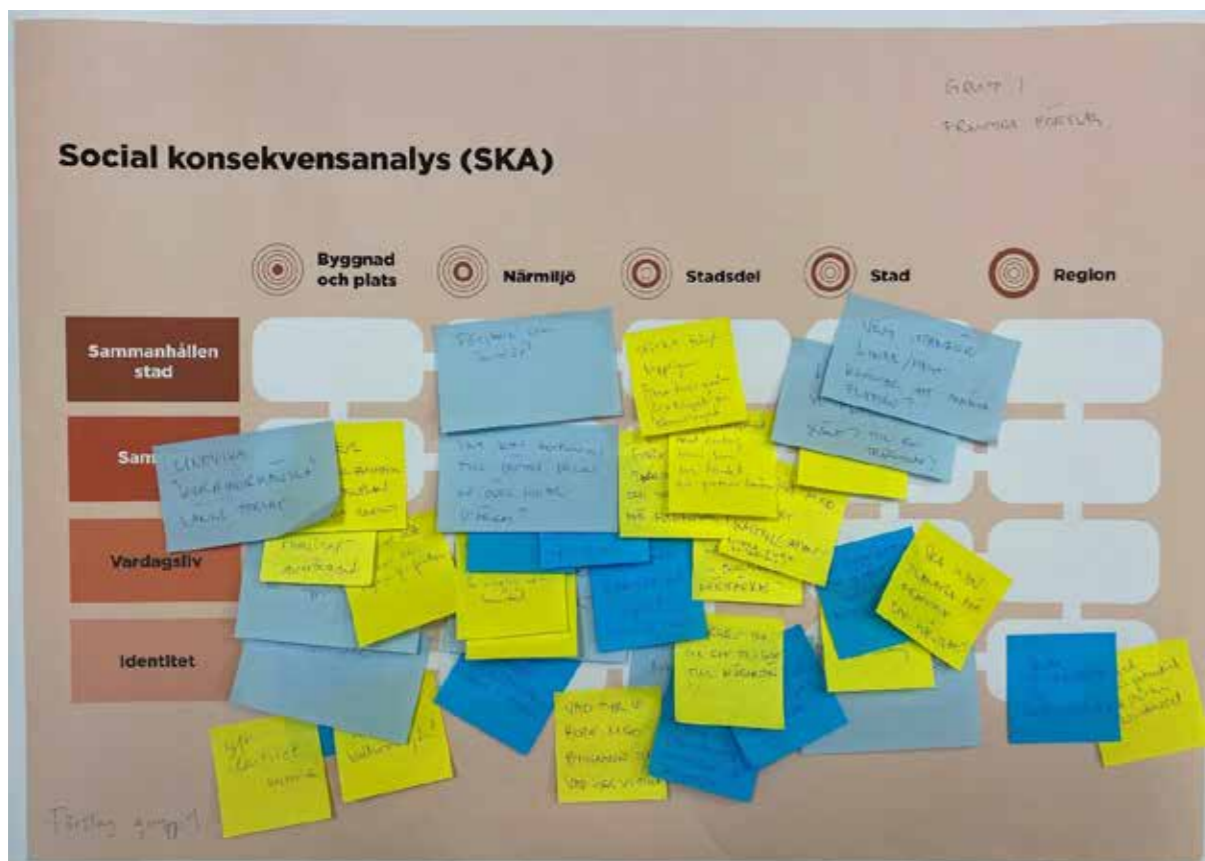
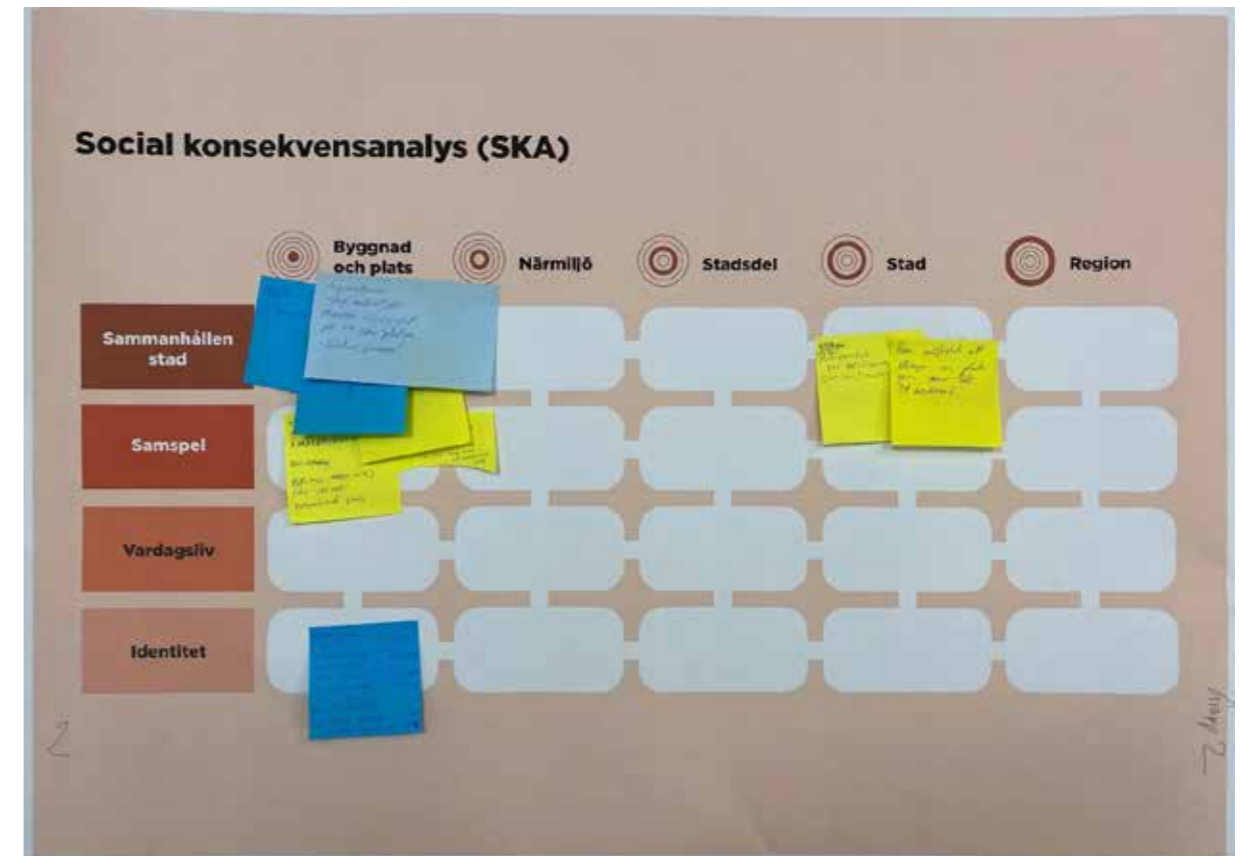
+ Torget kan utgöra en tydlig koppling mellan Haga och Linné

- Allmän plats försvinner, arbetarrörelsens identitet kommer gå förlorad.

Region

+ Torget som potential i att stärka riksintresset

- Skada på riksintresse för kulturmiljövård

Sammanställning WS – BKA

Grupp 1

Grupp 2

+ (kvaliteter och möjligheter)

Grupp 3

- (brister och risker)

[redaktionell kommentar]

NULÄGE

Sammanhållen stad

Byggnad och plats

- parkering otrygg och barriär

Närmiljö

+ Mindre trafikerat stråk längs Kastellgatans förlängning + Bulteklubbsgatan

- Otydlighet kring rörelsemönster

- Otryggt upp mot Skansen kronan vissa tider på dygnet och året (även SKA)

- Barriär: Skansberget och Nilssonberget (topografi) (BKA + SKA)

Stadsdel

- Brister: Övre Husargatan stor barriär för området (flera skalor) (både BKA/SKA)

Stad

- Finns det potential att möta barn från delar av Göteborg

Region

+ Väl integrerat/intrufiruss(?) i regionen (placering, vardagsliv)

Samspel

Byggnad och plats

+ Potential till lekplats idag, om man vill

+ En plats med fyra hörn/utgångar skapar trygghet, man känner sig inte instängd

- Kan kännas på annat sätt för barn?! (fort. på kommentar ovan om hörn/utgångar)

- Mötesplatsen saknas, lågt utnyttjande av grönytan som möter plats

- Öde yta som undviks

- Otrygga baksidor

Närmiljö

+ Tydlig(?) historia(?) att knyta an i lärandesyfte

+ Mötesplats för ungdomar (Skansberget)

+ Naturen och berget + Skansen

- Park

- Få lekplatser

Stadsdel

Stad

Region

Vardagsliv

Byggnad och plats

- Få lekmöjligheter

Närmiljö

+ Närhet till Skansberget och lek i skogen

+ grönområde att utforska – använda (barn och vuxna)

+ Styr och ställ [GBG Stads hyrcyklar]

Stadsdel

+ God tillgång till kollektivtrafik

+ Fotgängarvänligt

- Rörelse till grundskolor? Vart ligger dom?

- Många barn som bor i närheten!

- Förskolebrist

Stad

Region

Identitet

Byggnad och plats

- Parkeringsyta

Närmiljö

Stadsdel

+ Starkt förankrade stadsdelsidentiteter

+ Tydlig plats att orientera sig efter

- Okänd plats för barn

Stad

- Finns inget att göra för barn idag

Region

Hälsa och säkerhet

Byggnad och plats

- Parkerande bilar i rörelse(?)

- Backande bilar på parkeringen (trafiksäkerhet)

- Bilparkering, osäker miljö för barn att vistas i

- För barn svår väg att ta sig från kollektivtrafik

- Usel yta för barn. I baksida(?) mot berget finns en yta som används sporadiskt (pulkabacke), men i övrigt otrugg yta för barn.

- Bullrig(?) miljö, otrivsamt

- Höga bullernivåer från trafik (LUFT)

Närmiljö

+ Haga = lågfartsområde

+ Springa upp på berget (bilfri miljö)

- Få ögon på platsen, trots omgivande byggnader

- Buller

- Barriär genom Övre Husargatan och Linnégatan

- Brist på platser i grundskola och förskola. Flera mycket små enheter med liten friyta. [hör till vardagsliv? Tillgång och tillgänglighet till service]

- Saknas, eller väldigt begränsat, lek/idrottsytor

Stadsdel

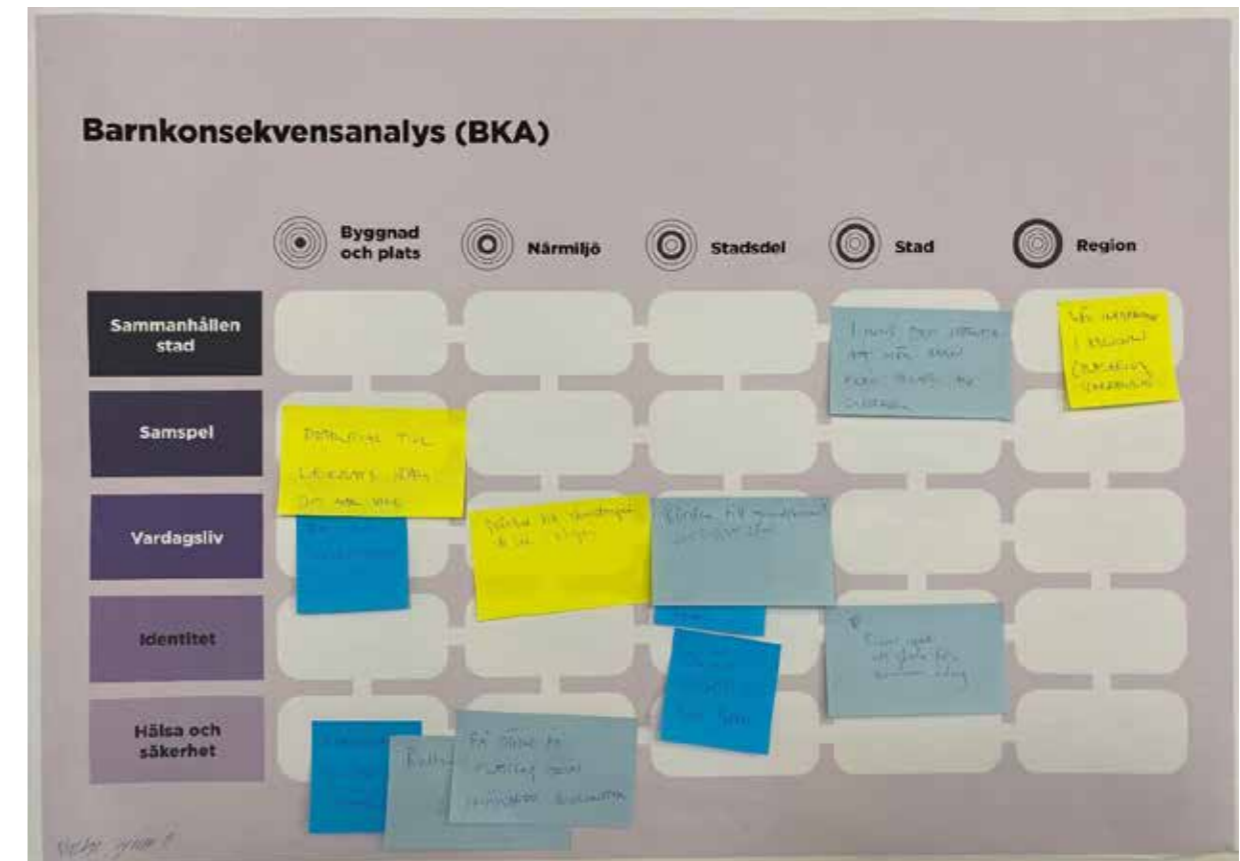
+ Nära till slottsskogen

+ Grön lunga

- Många bullriga platser - spårvagnar

Stad

Region

FÖRSLAG

Sammanhållen stad

Byggnad och plats

+ Tillskapat ett riktigt torg som man kan och vill röra sig över på ett tryggt sätt

+ Möjlighet för tydligare entréer för Skansberget

Närmiljö

Stadsdel

- Barriärer: Övre Husargatan och topografin

Stad

+ Möjlighet kvarboende

+ Tillskott av bostäder

+ Mer nya bostäder i en stadsdel med högt tryck på bostäder [lapp satt mellan Stad och Region]

Region

Samspel

Byggnad och plats

+ Trygg miljö fortsättning förskolegård, hur förvalta det?

+ Vore bra om förskolans friyta kan berika torget istället för det omvända

+ Torget blir bilfritt efter 80 år av parkering

+ Möjlighet att få ett torg som kan bli en tillgång till vardagsliv, möten ute

+ Tillskott lokaler i direkt anslutning till torget

+ Nya lekmiljöer [lapp satt mellan Samspel och Vardagsliv]

+ Större torgyta (bilfri) [lapp satt mellan Samspel och Vardagsliv]

- Liten bostadsgård / och mörk! [lapp satt mellan Samspel och Vardagsliv]

Närmiljö

+ Förskola i tät innerstad, del i 15-min idéen

+ Halvoffentlig verksamhet: öppen förskola, Fritidsgård

+ Torg = mötesplats

+ Ökad trygghet (fler rörelser och ögon)

Stadsdel

+ Permanent förskola

Stad

Region

LANDSKAPSLAGET Södermalmsallén 12-14, 118 63 Stockholm, +46 8 442 48 20, info@landskapslaget.se, www.landskapslaget.se

Vardagsliv

Byggnad och plats

- + Prioritera barn och platser utan krav på konsumtion
- + Bra att det blir en friskola i fristående byggnad
- Angöring till förskolan behöver komma nära byggnaden med leveranser och sophantering
- Svårt att tillskapa en plats som alla barn gillar/har nytta av (små barn vs ungdomar)
- Förskolans friyta är allt för liten och allt för sluttande. Svårt med tillgänglighet. [hör till Hälsa och säkerhet?]
- Kultur – hur?

Närmiljö

- + Adderar lekmiljö kvällar och helger
- + Möjlighet att tillskapa en rolig och spännande plats för barn
- + Nytt inbjudande torg/park på Skanstorget

Stadsdel

- + Hur kan det bli ”tillhåll” på ett bra sätt?
- + Ger barn naturlig närvaro på Skansberget
- + Positivt att utrymme skapas för förskola pga. brist på förskolor i stadsdelen
- + Grönt torg kan skapa tillgänglig grönska
- Risk att ytan kommersialiseras [lapp satt mellan Stadsdel och Stad]
- Fortsatt brist på skolor (fler bostäder)

Stad

Region

Identitet

Byggnad och plats

- + Tydligare etablerad plats ovan mur. Tillgänglighet.
- + Skapa fin plats med skala för barn?!!
- + Möjlighet för ett stort torg där Skansen kronan kan upplevas
- + Fint att förskolan får en fin plats nedanför Skansen
- + Möjlighet till tydligare entréer till Skansberget
- + Förbättrad entré när transformator flyttas

Närmiljö

- + Möjlighet för tydlig ”förplats” till torget, signalera torg längs Övre Husargatan
- Storskaligt. Risk för hög byggnad. Ogästvänligt.

Stadsdel

- Ianspråktagande av plats för bebyggelse => försvårar läsbarhet av historia [lapp satt mellan Stadsdel och Stad]
- + Tydligare platsbildning

Stad

- Risk för påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljö

Region

Hälsa och säkerhet

Byggnad och plats

- + Lättare att korsas torget
- + Förbättrad trafiksäkerhet
- + ”Bilfritt” torg
- + Möjlighet att skapa trafikfria miljöer i anslutning till förskolan
- + Förskola eller torg?
- + Möjlighet att öka förskolegård – minska torgytan
- Endast 16 kvm uteyta per barn är för låg nivå
- För stor förskola (4 avd)
- Friytekravet uppnås ej
- Kuperad gårdsmiljö (säkerhetsrisk)
- Liten kuperad och mörk (?) förskolegård
- Lek i allt för öppna rum skapar otrygghet
- Har barnen ”tillgång” till berget och hur kan det bli en lek att ta sig upp?
- Risk att bli en bullerutsatt friyta för förskolan
- Konflikt trafik vs barn/lek. Lösa transporter etc.
- Svårt för barn att ta plats på ett torg där man samsas med bilar och cyklar
- Övre Husargatan som barriär/risk kvarstår ev. ökar pga. ökning av människor/målpunkter
- Ökad ansamling av luftföroreningar med igenbyggd plats

Närmiljö

- + Lekmiljö med drift som anpassas för problem som uppstår i stadssammanhanget (tex knarkgömmor) [Gul lapp men egentligen brist och risk?]
- + En ”sval” plats varma sommar dagar, oasis! [lapp satt mellan Byggnad & plats och Närmiljö]
- Risk att påverka Kastellgatan negativt. Ökad trafik/transporter [lapp satt mellan Byggnad & plats och Närmiljö]
- Mer trafik på Kastellgatan (och tunga leveranser förskola och verksamheter)

Stadsdel

+ Bra, men en risk, om man kan trygga vägar för barn som inte krockar med cyklar och bilar

+ Förskolans gård = lekplats på kvällar och helger [hör till vardagsliv? Tillgång och tillgänglighet till]

- Hur ska barn själva kunna korsa Övre Husargatan för att nå Skanstorget?

Stad

Region

